ՀՀ ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏ Արտոնագիր 707

CHAMBRE DES AVOCATS DES LA RA CHAMBER OF ADVOCATES OF RA

ք. Երևան, Հս/Ամտ Վ-3, տ 106 harutyunbaghdasaryan.adv@gmail.com
25.09.2025թ. 035/Բ-25 հեռ. 093-144-282

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ
0010, Երևան
Վազգեն Սարգսյան փող., 5 շենք
էլ.հասցե՝ vchrabek@court.am
Գործի համար ՏԴ/0002/11/25
Բողոք բողոք անձ՝ Հարություն Բաղդասարյան
փաստաբան, արտոնագիր թիվ 707
ն/ք 016754467, տրվ. 23.10.2024թ. 008-ի կողմից
Պատասխանող՝ Տավուշի մարզի դատախազություն
Դատախազ՝ Արմեն Մուրադյանին
Տավուշի մարզ, ք. Իջևան, Իջևանյան 1
Էլ. հասցե՝ tavush@prosecutor.am, Հեռ՝ 010 511-663
Պատճենը՝ ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանին
ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհ 23
qr.veraqnnich@court.am

Վճռաբեկ բողոք

ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի 2025թ. հուլիսի 31-ի թիվ ԵԴ1/0125/11/25
«հատուկ վերանայման բողոքը մերժելու մասին» որոշման դեմ

Պատվարժան դատարան

ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը՝ դատավոր Աղրինե Ղուկասյանի նախագահությամբ, 2025թ. հուլիսի 31-ին, գրավոր ընթացակարգով դատական վերանայման ենթարկելով ՀՀ Տավուշի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի 2025թ. փետրվարի 21-ի թիվ ԵԴ1/0125/11/23 «Բողոքը քննության առնելու մասին» որոշման դեմ Հարություն Բաղդասարյանի հատուկ վերանայման բողոքը, որոշեց այն մերժել՝ Տավուշի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի 2025թ. փետրվարի 21-ի որոշումը թողնելով անփոփոխ:

Սույն բողոք բերվում է մի պարզ պատճառով.

իմ քաղաքացիական պարտք եմ համարում ի ցույց դնել երկրում տիրող իրավական նիհիլիզմը, որպեսզի հետագայում (ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ վերականգնելուց հետո) ինչպես միջազգային ատյաններում (ՄԱԿ Արդարադատության դատարան, ՄԻԵԴ), այնպես էլ ներպետական դատարաններում պատասխանատվության ենթարկվեն Հայաստանի իշխանավորները (նույն թվում՝ և սույն բողոքը քննած անձինք) մարդկայնության դեմ

հանցագործություններ կատարելու ու դրանք կոծկելու, ինչպեսև՝ պետականությունը ոչնչացնելու և մարդու (ազգի) իրավունքները ոտնահարելու համար:

Ինձ համար անընդունելի են մեր երկրի հասցեին ինչպես՝ ինչ-որ էրդոպուտինալիևների բարբաջանքները, այնպես էլ՝ մհերգրիգորյանների ու նիքյոլփաշինյանների ու նրանց հլու ծառայող ներպետական պաշտոնյաների հակահայ և ազգակործան գործողությունները:

1. **<u>Վճռաբեկ բողոքի իրավական հիմքերը</u>**

1.1. ՀՀ քր.դատ.օր. 352 հոդ. 5-րդ մասի համաձայն.

5. Հատուկ վերանայումը Վճռաբեկ դատարանում կիրառվում է այն դեպքում, երբ բողոքարկվում է վերաքննիչ դատարանի՝ սույն օրենսգրքի 394-րդ հոդվածով նախատեսված դատական ակտը:

1.2. ՀՀ քր.դատ.օր. 394 հոդ. 1-ին մասի 2-րդ կետի համաձայն.

1. Վճռաբեկ դատարանում հատուկ վերանայման ենթակա են վերաքննիչ դատարանում հատուկ վերանայման արդյունքով կայացված դատական ակտերը, ….

1.3. ՀՀ քր.դատ.օր. 354 հոդ. 3-րդ և 4-րդ մասերի համաձայն.

3. Հատուկ վերանայումն իրականացվում է բողոքում նշված հիմքի և այն հաստատող փաստերի սահմաններում:

4. Հատուկ վերանայման կարգով դատական ակտ կայացնելիս վերադաս դատարանը հիմնվում է միայն ստորադաս դատարանում հետազոտված ապացույցների կամ նյութերի և վարույթի մասնակիցների արած պնդումների վրա:

***1.4.* ՀՀ քր.դատ.օր. 395 հոդ. համաձայն.**

1. Վճռաբեկ դատարանում հատուկ վերանայման բողոքը բերվում է համապատասխան դատական ակտն ստանալու օրվանից հետո՝ տասնհինգօրյա ժամկետում:

1.4.1. **Ես այդ ժամկետը պահպանել եմ.** Վերաքննիչ դատարանի որոշումը ստացել եմ սեպտեմբերի 11-ին (ծրարի վրա առկա է սեպտեմբերի 10 ամսաթվով կնիք): Իսկ ահա Վերաքննիչ դատարանը խախտել է օրենքը, ճիշտ այնպես, ինչպես խախտել էր Առաջին ատյանի դատարանը

1.4.2. Վերաքննիչ դատարանի դատական ակտը հրապարակվել է 2025թ. հուլիսի 31-ին (?!, !?), այսինքն՝ պահպանվել է ՀՀ քր.դատ. օր. 392 հոդ. 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջները, այն է. *Վերաքննիչ դատարանում հատուկ վերանայման վարույթն իրականացվում և ավարտվում է բողոքը վարույթ ընդունելուց հետո՝* ***տասնօրյա ժամկետում*** (վարույթ է ընդունվել հուլիսի 21-ին): Սակայն այն ինձ ուղարկվել է 2025թ. սեպտեմբերի 9-ին, թեպետ ուղեկցող գրության վրա նշված է 18 օգոստոսի 2025թ. ամսաթիվը:

1.4.3. Իսկ Առաջին ատյանի դատարանը 21.02.2025թ. (?! !?) կայացրած որոշումն ուղարկել է 4 ամիս անց՝ 26.06.2025թ.

1.4.4. Վերաքննիչ դատարանը խախտել է ՀՀ քր.դատ.օր. 393 հոդ. 2-րդ մասը, այն է.

2. Վերաքննիչ դատարանում հատուկ վերանայման արդյունքով կայացված դատական ակտն օրինական ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից, իսկ գրավոր ընթացակարգով վարույթի դեպքում՝ կայացնելու օրը: Դատական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ ***ոչ ուշ, քան երեք օրվա ընթացքում, ուղարկվում է դատական վարույթի մասնակիցներին և համապատասխան առաջին ատյանի դատարան:***

***1.5.* ՀՀ քր.դատ.օր. 171 հոդ. 3-6-րդ մասերի համաձայն.**

*3. Ժամկետն օրերով հաշվելիս ժամկետի ընթացքն սկսվում է **առաջին օրվա գիշերվա զրո ժամից և վերջանում վերջին օրվա գիշերվա ժամը 24.00-ին:** Ժամկետն ամիսներով կամ տարիներով հաշվելիս ժամկետը վերջանում է վերջին ամսվա համապատասխան օրը, իսկ եթե տվյալ ամիսը չունի համապատասխան ամսաթիվ, ապա ժամկետն ավարտվում է այդ ամսվա վերջին օրը: Եթե ժամկետը լրանալու օրը ոչ աշխատանքային է, ապա ժամկետի վերջին օր է համարվում դրան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը, սակայն այս կանոնը չի կիրառվում անձի ազատության սահմանափակման հետ կապված ժամկետները հաշվելիս:*

*4. Ժամկետը բաց թողնված չի համարվում, եթե բողոքը կամ այլ փաստաթուղթը **փոստին է հանձնված ժամկետը լրանալուց առաջ,** իսկ անազատության մեջ պահվող կամ բժշկական հաստատությունում գտնվող անձանց համար՝ եթե բողոքը կամ այլ փաստաթուղթը համապատասխան հաստատության վարչակազմին հանձնված է մինչև ժամկետը լրանալը:*

*5. Բողոքը կամ այլ փաստաթուղթը **փոստին հանձնելու ժամանակը որոշվում է փոստային դրոշմով,** իսկ անազատության մեջ պահելու վայրի կամ բժշկական հաստատության վարչակազմին հանձնելու ժամանակը՝ այդ հաստատությունների գրասենյակների կամ պաշտոնատար անձանց կատարած նշումով:*

6. Վարույթին ներգրավված անձանց կողմից փաստաթղթերի ստացման ժամկետը հաստատվում է վարույթի նյութերին կցված պատշաճ փաստաթղթով:

1.5.1. ՀՀ քր.դատ.օր. 171 և 393 հոդվածների ներքո համադրելով Վերաքննիչ դատարանի գործողությունը հաստատում եմ, որ Վերաքննիչ դատարանը բաց է թողել որոշումը կողմերին ուղարկելու ժամկետը (նույնիսկ, եթե հիմք ընդունենք կից գրությունը՝ օգոստոսի 18): Բացի այդ, օրենքը փոստին հանձնելու ժամանակը որոշում է **փոստային դրոշմով** (և ոչ թե դատավորի գրությամբ), այսինքն դատավարության մասնակցի վրա է դնում դատավարական ժամկետում փաստաթուղթը փոստին հանձնելու պարտականությունը:

1.5.2. ՀՀ քր.դատ.օր. 172 հոդ. համաձայն.

1. Ժամկետն անցնելուց հետո կատարված գործողություններն առաջացնում են անբարենպաստ վարութային հետևանքներ, եթե ժամկետը չի վերականգնվում:

1.5.3. Սույն պարագայում խնդիրն այն է, որ եթե փաստաբանն է խախտում, ասենք, բողոք տանելու ժամկետը, ապա դատարանները (վարույթն իրականացնող մարմինները), փաստաբանի համար առաջացնում են անբարենպաստ վարութային հետևանքներ:

1.5.4. Մինչդեռ, որևէ հետևանք չի առաջանում, երբ ժամկետները խախտում են վարույթն իրականացնող մարմինները:

1.6. Ուստի **ՀՀ վճռաբեկ դատարանի** առջև **բարձրացվում են** հետևյալ **հարցերը.**

1.6.1. **Խախտե՞լ է** արդյոք ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը քրեադատավարական օրենքի 171 և 393 ***հոդվածների պահանջները,*** եթե՝ այո, ապա

1.6.1.1. արդյո՞ք բողոք տարած անձի համար այն չի առաջացնում բարենպաստ վարութային հետևանքներ, այսինքն՝ արդյո՞ք օրենքի ուժով չի ճանաչվում բողոքը բավարարված:

1.6.2. Դատավորի գության վրա նշված ամսաթիվը կարո՞ղ է համարվել փոստին հանձնված ժամկետ:

1.6.3. Պարտավոր չէր արդյո՞ք Վերաքննիչ դատարանն անդրադառնալու Առաջին ատյանի դատարանի՝ ժամկետը խախտելու պահանջին:

1.7. ՀՀ քր.դատ.օր. 396 հոդ. համաձայն.

1. Վճռաբեկ դատարանը բողոքն ընդունում է վարույթ, եթե գալիս է հետևության, որ՝

1) վերաքննիչ դատարանի կողմից առերևույթ թույլ է տրվել դատական սխալ, կամ առերևույթ առկա է բողոքարկվող դատական ակտը ոչ իրավաչափ դարձնող որևէ փաստական կամ իրավական հանգամանք, և միաժամանակ բողոքում բարձրացված հարցի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի կամ այլ նորմատիվ իրավական ակտի միատեսակ կիրառության համար.

2) առերևույթ քրեադատավարական օրենքի էական խախտում թույլ տալու հետևանքով կայացված դատական ակտը կարող էր խաթարել արդարադատության բուն էությունը:

1.8. ՀՀ քր.դատ.օր. 397 հոդ. համաձայն.

1. Սույն օրենսգրքի 355-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսվածից բացի, Վճռաբեկ դատարանում հատուկ վերանայման բողոքը պետք է բովանդակի նաև սույն օրենսգրքի 396-րդ հոդվածով նախատեսված՝ բողոքը վարույթ ընդունելու պայմանները և դրանք հիմնավորող փաստարկները:

2. Վճռաբեկ բողոքը ներկայացվում է նույն հիմքով, որով վերաքննիչ դատարանում հատուկ վերանայման կարգով բողոքարկվել է առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերաքննիչ դատարանը կայացրել է առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտից էապես տարբերվող դատական ակտ:

1.8.1. Գտնում եմ, որ առերևույթ առկա է բողոքարկվող դատական ակտը ոչ իրավաչափ դարձնող և՛ փաստական (ուշացումով փոստին հանձնելը), և՛ իրավական (խախտվել է ՀՀ քր.դատ.օր. 393 հոդ. 4-րդ և 5-րդ մասերի պահանջները) հանգամանքները, ուստիև բողոքի 1.6. կետում բարձրացված հարց(եր)ի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի կամ այլ նորմատիվ իրավական ակտի միատեսակ կիրառության համար:

Որպես Վերաքննիչ դատարանի կողմից առերևույթ քրեադատավարական օրենքի էական խախտում թույլ տալը և վճռաբեկ բողոքը նույն հիմքով, որով վերաքննիչ դատարանում հատուկ վերանայման կարգով բողոքարկվել է առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտը, ներկայացնելը հավաստող ապացույցներ մեջ եմ բերում վերաքննիչ բողոքում արձանագրված հանգամանքները:

1.9. ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը մեջ է բերել ՀՀ քր.դատ.օր. 173 հոդ. 2-րդ մասը համաձայն որի.

2. *Համապատասխան հաղորդումը համարվում է առերևույթ հանցանքի մասին, եթե դրանով փաստվում է այնպիսի դեպք կամ գործողություն կամ անգործություն, որին ողջամտորեն կարող է տրվել Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված որևէ արարքին համապատասխանելու նախնական իրավական գնահատական*:

1.10. Մինչդեռ նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝

քննիչի համար կարող են քրեական վարույթ նախաձեռնելու առիթ լինել զանգվածային լրատվության միջոցներում առերևույթ հանցանքի մասին հրապարակված տեղեկությունները:

1.11. Այսինքն՝ եթե անգամ իմ ներկայացրած հաղորդման մեջ հանցագործության վերաբերյալ տեղեկություններ չկան (?!), ապա դրանք առկա են բազում լրատվական նյութերում, և եթե վարույթն իրականացնող մարմինները չլինեին գործադիր իշխանության կցորդը, ապա ներկայացված հիմքերով անպայման վարույթ կնախաձեռնվեր:

1.11.1. Անդրադառնալով բողոքին՝ դատարանն արձանագրել է, որ բողոքում նշված հաղորդումն իր մեջ պարունակում է *ոչ թե հանցագործության վերաբերյալ տեղեկություններ*, որոնք, ինքնին հիմք կարող էին ծառայել ողջամիտ ենթադրություն ձևավորելու, որ դրանով կարող է փաստվել որևէ արարք, որին կարող է տրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված որևէ արարքին համապատասխանելու նախնական իրավական

գնահատական, այլ դրանք կոնկրետ հայտարարությունների կամ գործողությունների վերաբերյալ անձանց արտահայտած դիրքորոշումներն են, որոնք երևույթների նկատմամբ արտահայտում են սուբյեկտիվ ընկալումը և կրում են բացարձակ սուբյեկտիվ բնույթ:

1.11.2. Դատարանը դրանով իր համաձայնությունն է հայտնել վարույթն իրականացնող մարմնի դիրքորոշման հետ, այն առումով, որ իմ ներկայացրած հաղորդումը իմ սուբյեկտիվ ընկալումների ու վերացական ենթադրությունների արդյունք է;

1.11.3. Իսկ ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանն էլ համակարծիք է դատախազների ու առաջին ատյանի դատարանի հետ և գտնել է, որ *հաղորդման մեջ նշված հանգամանքներով առկա չի եղել քրեաիրավական գնահատական տալու հնարավորություն, որի պայմաններում դատարանը եկել է իրավաչափ եզրահանգման, ուստի դատարանի որոշումը հիմնավոր է, և այն բեկանելու հիմքեր առկա չեն*,

1.12. ՀՀ Սահմանադրության 6 հոդվածի համաձայն.

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով:.

1.12.1. Այսինքն՝ ՀՀ վերաքննիչ դատարանը գտել է, որ առաջին ատյանի դատարանն ու դատախազությունը ճիշտ են արել, որ վարչական մարմնի ղեկավար(ներ)ի գործողություններում հանցակազմ չեն տեսել: Ու, ըստ նրանց, գործադիր իշխանությունն իրականացրել է այնպիսի *գործողություններ, որոնց համար լիազորված* է եղել *Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով:*

1.12.2. Մինչդեռ՝ պետության տարածքային ամբողջականությունը խախտելը, պատերազմ հրահրելը և այն տանուլ տալը, թշնամու օգտին գործողություններ կատարելը ոչ թե լիազորված գործողություններ են, այլ՝ հանցագործություններ:

1.12.3. Ուստի սույն բողոքով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի առջև բարձրացնում եմ նույն խնդիրը.

- ի՞նչ հիմքեր են անհրաժեշտ, որ քննիչները, դատախազները և դատարանները տեսնեն հանցագործությունները, գիտակցեն, որ երկիրը կործանվում է, ու իրենց անգործությունը նույնպես հանցագործություն է:

1.13. ՀՀ քր.դատ.օր. 395 հոդ. համաձայն.

1. Վճռաբեկ դատարանում հատուկ վերանայման բողոքը բերվում է համապատասխան դատական ակտն ստանալու օրվանից հետո՝ տասնհինգօրյա ժամկետում:

1.14. ՀՀ քր.դատ.օր. 396 հոդ. համաձայն.

1. Վճռաբեկ դատարանը բողոքն ընդունում է վարույթ, եթե գալիս է հետևության, որ՝

1) վերաքննիչ դատարանի կողմից առերևույթ թույլ է տրվել դատական սխալ, կամ առերևույթ առկա է բողոքարկվող դատական ակտը ոչ իրավաչափ դարձնող որևէ փաստական կամ իրավական հանգամանք, և միաժամանակ բողոքում բարձրացված հարցի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի կամ այլ նորմատիվ իրավական ակտի միատեսակ կիրառության համար.

2) առերևույթ քրեադատավարական օրենքի էական խախտում թույլ տալու հետևանքով կայացված դատական ակտը կարող էր խաթարել արդարադատության բուն էությունը:

1.15. Սույն գործի առումով գտնում եմ, որ բողոքում բարձրացված հարցի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի կամ այլ նորմատիվ իրավական ակտի միատեսակ կիրառության համար, քանի որ բողոքարկվող դատական ակտի կապակցությամբ առկա է իրավունքի զարգացման խնդիր:

1.15.1. Գտնում եմ նաև, որ ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի կողմից առերևույթ թույլ է տրվել դատական սխալ, քանի որ առերևույթ առկա են եղել և՛ փաստական, և՛ իրավական հանգամանքներ, որոնց ուժով վերաքննիչ դատարանը պարտավոր էր բավարարել բողոքը:

1.15.2. Այս առումով Վերաքննիչ դատարանը (առաջին ատյանի դատարանը, դատախազությունը, նախաքննությանն մարմին) պետք է ապացուցեր (ապացուցեին), որ վարչական մարմնի ղեկավարը (կառավարության անդամները) թույլ չի (չեն) տվել օրենքի խախտում, պետությունը տարածքներ չի կորցրել և երկրի անվտանգությունը դրանից չի տուժել:

1.15.3. Բացի այդ, առկա է ևս մի տեսական (ավելի ճիշտ՝ պրակտիկ) հարց. ինչո՞ւ Սամվել Կարապետյանի, Բագրատ Արքեպիսկոպոս Գալստանյանի, Միքայել Արքեպիսկոպոս Աջապահյանի ու մյուսների նկատմամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում (ըստ իս՝ անհիմն), մինչդեռ հողատուի ու ցեղասպանությունը մերժողների նկատմամբ՝ ոչ:

1.15.4. Չէ՞ որ, ՀՀ Սահմանադրության 29 հոդվածը սահմանում է. *Խտրականությունը, կախված սեռից, ռասայից, մաշկի գույնից, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումից, գենետիկական հատկանիշներից, լեզվից, կրոնից, աշխարհայացքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելությունից, գույքային վիճակից, ծնունդից, հաշմանդամությունից, տարիքից կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներից, արգելվում է*:

1.16. Իսկ ՀՀ քր.դատ.օր. 16 հոդ. համաձայն.

1. Բոլորը հավասար են օրենքի առջև և առանց խտրականության հավասարապես պաշտպանվում են օրենքով:

2. Սույն օրենսգրքով նախատեսված դրույթները նույն կարգավիճակն ունեցող անձանց նկատմամբ միատեսակ են կիրառվում:

3. Քրեական վարույթն իրականացնող մարմինների իրավասությունը, նրանց կողմից վարույթի իրականացման ձևը չեն կարող կամայականորեն փոփոխվել առանձին դեպքի կամ անձի կամ որոշակի իրավիճակի համար կամ որևէ ժամանակահատվածով:

1.17. ՀՀ քր.դատ.օր. 397 հոդ. 2-րդ մասի համաձայն.

2. *Վճռաբեկ բողոքը ներկայացվում է նույն հիմքով, որով վերաքննիչ դատարանում հատուկ վերանայման կարգով բողոքարկվել է առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերաքննիչ դատարանը կայացրել է առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտից էապես տարբերվող դատական ակտ:*

1.18. Ուստի, պահպանելով ՀՀ դատավարական օրենքի բոլոր պահանջները, սույն բողոքով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի առջև բարձրացնում եմ նույն խնդիրը, ինչ ստորադաս դատարաններում և խնդրում է բավարարել այն:

1.19. Գտնում եմ նաև, որ առաջին ատյանի դատարանը **իրավունք չուներ** իմ ներկայացրած հաղորդումը համարել **ոչ պատշաճ** և քրեական վարույթ նախաձեռնելու առումով՝ **անհիմն,** քանի որ իմ կողմից ներկայացված յուրաքանչյուր հոդվածի վերաբերյալ տվել եմ իմ մեկնաբանությունները**:**

1.20. Իսկ Վերաքննիչ դատարանը համարյա չի անդրադարձել իմ բողոքին, ուստի սույն բողոքում մեջ եմ բերում նախկինում իմ կողմից ներկայացված օրենքներն ու դրանց մեկնաբանությունները: Էլեկտրոնային տարբերակով ուղարկում եմ Վճռաբեկ դատարան ներկայացված բողոքն ու մի շարք նյութեր և պնդում եմ առաջին ատյանի և վերաքննիչ դատարաններ ներկայացրած բողոքներս: Գտնում եմ, որ Հայաստանի Հանրապետությունում տեղի են ունեցել բազում հանցագործություններ, և իմ ներկայացրած հաղորդման մեջ տրված են դրանց հիմնավորումները: Դրանք հերքելու համար կա մի ճանապարհ՝ վարույթի նախաձեռնում և վարույթի ընթացքում հակափաստարկների բերում: Հասկանում եմ, որ ոչ մի

դատախազ կամ քննիչ չի կարող ակնհայտ փաստերի դեմ առարկել, ուստի քրեական վարույթ չնախաձեռնելով՝ փորձում են խուսափել իրականության դեմ առճակատելուց:

2. Գործի դատավարական նախապատմությունը

2.1. 27.11.2024թ. թիվ 012/Դ-24 գրությամբ դիմել եմ Տավուշի մարզի դատախազ՝ Արմեն Մուրադյանին և Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարար Արփինե Սարգսյանին՝ քրեական վարույթ նախաձեռնելու և մեղավոր անձանց հանդեպ հանրային քրեական հետապնդում իրականացնելու միջնորդությամբ:

2.2. 2024թ. դեկտեմբերի 20-ին ստացել եմ Տավուշի մարզային քննչական վարչության քննիչ, երկրորդ դասի խորհրդական Է. Դավթյանի՝ «քրեական վարույթ չնախաձեռնելու մասին» 12.12.2024թ. գրավոր տեղեկացումը, համաձայն որի իմ կողմից ներկայացված հաղորդումը չի համապատասխանում ՀՀ քր.դատ.օր. 173 հոդ. 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված պայմաններին, քանի որ «Հ. Բաղդասարյանի կողմից տրված առրևույթ հանցանքի մասին հաղորդման և կից փաստաթղթերի մեջ բացակայում են առերևույթ հանցանքի առկայության մասին վկայող բավարար տարրեր»:

2.3. 21.12.2024թ. թիվ 016/Դ-24 գրությամբ բողոք եմ ներկայացրել Տավուշի մարզի դատախազ՝ Արմեն Մուրադյանին և միջնորդել. վերացնել Տավուշի մարզային քննչական վարչության քննիչ Է. Դավթյանի՝ «քրեական վարույթ չնախաձեռնելու մասին» 12.12.2024թ. գրավոր տեղեկացումը և քննիչին հանձնարարել անհապաղ նախաձեռնել քրեական վարույթ և սկսել նախաքննություն, ինչպես նաև՝ որոշում կայացնել հսկող դատախազին փոխելու վերաբերյալ:

2.4. 04.01.2025թ. ստացել եմ Տավուշի մարզի դատախազի տեղակալ Հ. Աղասարյանի 27.12.2024թ. թիվ 67/5-3602-24 գրությունը, որով ներկայացվել է մարզի դատախազ, արդարադատության երրորդ դասի խորհրդական Ա. Մուրադյանի «բողոքը քննության առնելու մասին» 26 դեկտեմբերի 2024թ. որոշումը: Համաձայն այդ որոշման՝ Հ. Բաղդասարյանի կողմից ներկայացված առրևույթ հանցանքի մասին հաղորդմամբ և կից փաստաթղթերով «չի փաստվել այնպիսի դեպք, գործողություն կամ անգործություն, որին ողջամտորեն կարող էր տրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված որևէ արարքին համապատասխանելու նախնական իրավական գնահատական, որպիսի պայմաններում վարույթի հանրային մասնակից քննիչի վարութային ակտն անօրինական կամ անհիմն գնահատելու, հետևաբար նաև հսկող դատախազին քրեական վարույթ նախաձեռնելու ուղղությամբ միջոցներ ձեռնարկելու հանձնարարություն տալու հիմքերը բացակայում են»: Ուստի՝ մարզի դատախազը որոշել է «քննիչ Է. Դավթյանի քրեական վարույթ նախաձեռնելուց հրաժարվելու վարութային ակտի դեմ Հ. Բաղդասարյանի կողմից ներկայացված բողոքը մերժել»:

2.5. 15.01.2025թ. ՀՀ քննչական կոմիտեի Տավուշի մարզային քննչական կոմիտեի քննիչ Է. Դավթյանի կողմից քրեական վարույթ նախաձեռնելուց հրաժարվելու և իրավասու դատախազին ուղղված բողոքը մերժելու մասին Տավուշի մարզի դատախազ Ա. Մուրադյանի 2024թ. դեկտեմբերի 26-ի որոշման դեմ բողոք եմ ներկայացրել Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարան:

2.6. 06.02.2025թ. դատավոր Ն. Բաղալյանի կողմից որոշում է կայացվել բողոքաբեր Հ. Բաղդասարյանի բողոքի կապակցությամբ մինչդատական ակտի վիճարկման վարույթ հարուցելու և այն գրավոր ընթացակարգով իրականացնելու մասին:

2.7. 21.02.2025թ. Դատարանը մերժել է իմ բողոքը: Որոշումն ուղարկվել է 26.06.2025թ., ես այն ստացել եմ 01.07.2025թ.

2.8. 10.07.2025թ. Տավուշի մարզի առաջին ատյանի դատարանի որոշումը բողոքարկել եմ ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարան:

2.9. 21.07.2025թ. ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը՝ Ադրինե Ղուկասյանի նախագահությամբ որոշում է կայացրել հատուկ վերանայման բողոքը վարույթ ընդունելու և դատական վարույթը գրավոր ընթացակարգով իրականացնելու մասին:

2.10. 31.07.2025թ. Վերաքննիչ դատարանը բողոքս մերժել է: Որոշումը ստացել եմ 11.09.2025թ.: Իսկ որոշումն ուղարկվել է, ինչպես վերևում նշվեց, 18.08.2025թ. (!?):

2.11. Փաստորեն, Վերաքննիչ դատարանը գտել է, որ Տավուշի մարզի առաջին ատյանի դատարանը, Տավուշի մարզի դատախազությունը և քննչական վարչությունը ճիշտ են արել, որ ակնհայտ հանցագործությունները չեն տեսել, այլապես նրանք կհակադրվեին Հայաստանի ժողովրդին պատկանող իշխանությունը ուզուրպացրած վարչախումբի պարագլխի հայտարարություններին, այն, որ ոչ թե ՀՀ Սահմանադրությամբ ու օրենքներով են սահմանվում, թե որտեղով է անցնում Հայաստանի սահմանը և ինչպես են ապահովվում քաղաքացիների անվտանգությունն ու սեփականությունը, այլ ինքն է դա որոշում (նույնիսկ ավելացնում է, թե՝ ճիշտ է անում):

Պատվարժան դատարան

Արդեն նախորդ ատյանների բողոքներում նշել եմ, որ.

- Ներկայացնելով սույն բողոքն, ամենևին էլ հույս չեմ փայփայում, թե դատարանն իմ օգտին որոշում կկայացնի: Որովհետև այդ դեպքում Հայաստանի քաղաքացիների մոտ կարող է հավատ ընծայվել, թե դատարանն, իրոք, արդարադատության մարմին է, և դատական իշխանություն, որպես այդպիսին, գոյություն ունի: Դատարանի՝ այդպիսի որոշման արդյունքում, պարզապես, կփլվի այս հակահայկական իշխանական բուրգը և բազում պաշտոնյաներ կմնան դրա փլատակների տակ:

- Իսկ այն, որ մեր երկրում իշխող վարչախումբը թշնամական վերաբերմունք ունի Հայաստան պետության ու Հայոց պետականության, իսկ հիմա նաև՝ Հայ Առաքելական Եկեղեցու նկատմամբ, արդեն հասկացել են նույնիսկ ամենանվիրյալ զոմբիները: Այն, որ Հայաստան պետության կառավարման ձևը քաքիստոկրատիան է, այսինքն՝ ստահակապետությունը, արդեն ընդունում են շատ իրավաբաններ ու քաղաքական գործիչներ: Այն, որ նիքյոլաթավիշեսկուն ունենալու է նիկոլաչաուշեսկուի (կամ՝ սլոբադանմիլոշևիչի, կամ՝ սադամհուսեյնի, կամ՝ մուհամմադմուրսիի, կամ՝ մուամարքադաֆիի) ճակատագիրն, արդեն բարձրաձայնում են անգամ ուսապարկերը:

-Եւ ես չեմ թաքցնում, որ բողոքը բերվում է այն պատճառով, որպեսզի Հայոց պետականությունը վերականգնելուց հետո պատասխանատվության կանչվեն նաև նիքյոլահաճո պաշտոնյաները, քանի որ նրանք են ապահովում այս թրքահպատակ իշխանության գոյությունը:

3. Բողոքի փաստական հիմքերը

2024թ. դեկտեմբերի 20-ին ստացել եմ Տավուշի մարզային քննչական վարչության քննիչ, երկրորդ դասի խորհրդական Է. Դավթյանի՝ «քրեական վարույթ չնախաձեռնելու մասին» 12.12.2024թ. գրավոր տեղեկացումը, համաձայն որի իմ կողմից ներկայացված հաղորդումը չի համապատասխանում ՀՀ քր.դատ.օր. 173 հոդ. 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված պայմաններին, քանի որ «Հ. Բաղդասարյանի կողմից տրված առրևույթ հանցանքի մասին հաղորդման և կից

փաստաթղթերի մեջ բացակայում են առերևույթ հանցանքի առկայության մասին վկայող բավարար տարրեր, մասնավորապես.

ա/ *բացակայում են առերևույթ հանցանքի մասին վկայող փաստական տվյալներ, որոնց ողջամտորեն կարող է տրվել Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված որևէ արարքին համապատասխանելու նախնական իրավական գնահատական,*

բ/ բացի այդ, *հաղորդմամբ, ըստ էության, սուբյեկտիվ ընկալմամբ քննարկման առարկա է դարձվել Հայաստանի Հանրապետության միջազգային փոխհարաբերությունները և միջազգային պայմանագրերի ու դրանցից բխող հարաբերությունների վավերացման ընթացակարգերը, օրենսդրական կարգավորումները, որոնք ՀՀ քրեական օրենսգրքով կարգավորվող իրավահարաբերություններ չեն*»:

Տեսականորեն ընդունենք, որ իմ կողմից ներկայացված հաղորդումը չի համապատասխանում ՀՀ քր.դատ.օր. 173 հոդ. 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված պայմաններին, այսինքն դրանով չի փաստվում *այնպիսի դեպք կամ գործողություն կամ անգործություն, որին ողջամտորեն կարող է տրվել Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված որևէ արարքին համապատասխանելու նախնական իրավական գնահատական* և

հաղորդումը չի ներկայացրել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 255-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 256-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 257-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 259-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 262-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 263-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 264-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 265-րդ հոդվածով կամ 266-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանք/ներ/ից տուժած անձը:

Սակայն այդպիսի դեպքերի համար գործում է ՀՀ քր.դատ.օր. 173 հոդ. 4-րդ մասի դրույթն, այն է.

4. Ձանգվածային լրատվության միջոցներում առերևույթ հանցանքի մասին հրապարակված տեղեկությունները քննիչի համար կարող են քրեական վարույթ նախաձեռնելու առիթ լինել:

Հիմա՝ ըստ էության.

ա/ քննիչի կամ հսկող դատախազի համար Ոսկեպարի ու Կիրանցի տարածքների հանձնումը փաստ չէր, իրենք չգիտեին այդ մասին, ոստիկանական ուժեր այդ տարածքում կենտրոնացված չեն եղել, լրատվությամբ հաղորդումներ չեն եղել, իրենք էլ այդ ժամանակ լուսնի վրա էին ու Հայաստանի քաղաքացիներ չէին, և երկրում տեղի ունեցող իրադարձություններն իրենց չէր վերաբերում, և

բ/ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի ու դրանցից բխող հարաբերությունների վավերացման ընթացակարգերի խախտումները ՀՀ քրեական օրենսգրքով կարգավորվող իրավահարաբերություններ չեն, ուստի դրանք քրեորեն պատժելի արարքներ չեն:

Այսինքն՝ նույն կերպ, հետայսու, քաղաքաշինական կամ հանրային ծառայության կամ ցանկացած այլ օրենքի խախտում քրեական օրենսդրության լույսի ներքո չպետք է դիտարկվի:

- Իյա՛, իրո՞ք: Իրո՞ք տարածքները տալը ու ՀՀ քաղաքացուն սեփականությունից զրկելը հանցագործություն չէ: Այսինքն՝ դրանք առերևույթ հանցանքի մասին վկայող փաստական տվյալներ չե՞ն: Հիշեցնում եմ այդ անձանց, որ ՀՀ Սահմանադրության 60 հոդ. համաձայն.

1. Յուրաքանչյուր ոք ունի օրինական հիմքով ձեռք բերած սեփականությունն իր հայեցողությամբ տիրապետելու, օգտագործելու և տնօրինելու իրավունք:

2. Ժառանգելու իրավունքը երաշխավորվում է:

3. Սեփականության իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն օրենքով՝ հանրության շահերի կամ այլոց հիմնական իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության նպատակով:

4. Ոչ ոք չի կարող զրկվել սեփականությունից, բացառությամբ դատական կարգով՝ օրենքով սահմանված դեպքերի:

Այն, որ քննիչն ու դատախազը ռեալ հանցագործությունները «չեն տեսնում» և խտրական մոտեցում են դրսևորում հանցագործությունը կատարած անձանց նկատմամբ, արդեն կայացած

փաստ է: ՀՀ Սահմանադրության 2-րդ հոդվածը իշխանության յուրացումը համարում է հանցագործություն, 4-րդ հոդվածը սահմանում է, որ պետական իշխանությունն իրականացվում է Սահմանադրությանը և օրենքներին համապատասխան՝ օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների բաժանման ու հավասարակշռման հիման վրա, իսկ 6-րդ հոդվածը պետական պաշտոնատար անձանց պարտավորեցնում է կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով:

Եթե Հայաստանը լիներ իրավական պետություն, ինչպես նշված է Սահմանադրության հենց 1-ին հոդվածում, ապա սահմանագծումն ու սահմանազատումը կիրականացվեին ՀՀ Սահմանադրության ու միջազգային-իրավական նորմերին համապատասխան, ոչ թե պարզապես կբավարարվեին ռուս-թուրքական տանդեմի հարաճյուն պահանջները:

Հիմա Դուք պետք է դառնաք սատանայի փաստաբանը և ապացուցեք, որ մհերգրիգորյաններն ու նիքոլփաշինյանները հանցագործ չեն, նրանք ժողովրդին պատկանող իշխանությունը չեն յուրացրել, մարդկանց սեփականությունից չեն զրկել, ՀՀ տարածքները թշնամուն չեն հանձնել, բնակիչների նկատմամբ բռնություններ չեն գործադրել և, ընդհանրապես, մեր նմաններն են ապիկար, որ ամեն կերպ խոչընդոտում են «խաղաղության խաչմերուկի» (թե դա ի՞նչ է՝ ոչ ոք չգիտի) իրագործմանը: Եւ, ընդհանրապես. պետք է հիմնավորեք, որ այն ինչ տեղի է ունեցել, իրականացվել է այսինչ օրենքի այսինչ հոդվածի համաձայն:

Եթե քննիչը վարույթ նախաձեռներ, ապա ի հայտ էին գալու հետևյալ արարքներին գնահատական տալու խնդիրները.

ա/ Արդյո՞ք ՀՀ տարածքները թշնամուն հանձնելու նախօրյակին հնչած «Կիրանցը չտալու դեպքում շաբաթ օրը ադրբեջանցիները կմտնեն Հայաստան» արտահայտությունը ՀՀ քր.օր. 422 հոդ. 2-րդ մասով նախատեսված հանցակազմ չի պարունակում, այն է.

հրապարակայնորեն ցուցադրվող ստեղծագործությունները կամ զանգվածային լրատվության միջոցները կամ տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով է *իշխանությունը զավթելուն, տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն, ինքնիշխանությունից հրաժարվելուն կամ սահմանադրական կարգը բռնի տապալելուն ուղղված հրապարակային կոչը:*

բ/ Արդյո՞ք թշնամու թելադրանքով սեփական տարածքներից հրաժարվելը ՀՀ քր.օր. 421 հոդ. 2-րդ մասով նախատեսված հանցակազմ չի պարունակում, այն է.

2. Ինքնիշխանությունից հրաժարվելուն՝ բռնություն գործադրելու կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքի միջոցով Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխանությունը լրիվ կամ մասնակի սահմանափակելուն ուղղված գործողություններ կատարելը:

գ/ Արդյո՞ք այդ տարածքները տալը ՀՀ քր.օր. 421 հոդ. 1-ին մասով նախատեսված հանցակազմ չի պարունակում, այն է.

1. Տարածքային ամբողջականությունը խախտելուն՝ բռնություն գործադրելու կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքի միջոցով Հայաստանի Հանրապետության տարածքի մասն առանձնացնելուն կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքը կամ դրա մասն այլ պետությանը հանձնելուն ուղղված գործողություններ կատարելը:

դ/ Արդյո՞ք ականապատման քարտեզները թշնամուն տալը և ականազերծումն իրականացնելը ՀՀ քր.օր. 418 հոդ. նախատեսված պետական դավաճանության հանցակազմ չի պարունակում, այն է.

1. *Պետական դավաճանությունը՝ թշնամու կողմն անցնելը, … օտարերկրյա պետությանը, … պետական գաղտնիք պարունակող տեղեկություն հանձնելը կամ այդ տեղեկությանը նշված անձանց ծանոթանալու համար պայման ստեղծելը կամ թշնամական գործունեություն իրականացնելու համար այլ օգնություն ցույց տալը, որը կատարել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին՝ ի վնաս*

Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխանության, տարածքային անձեռնմխելիության կամ արտաքին անվտանգության:

ե/ Արդյո՞ք վարչապետի ու կառավարության մյուս անդամների (փոխվարչապետ, ՆԳ նախարար և այլն)՝ տարածքները տալու գործողությունները՝ առանց ՀՀ նախագահի համաձայնության, Սահմանադրական դատարանի որոշման ու Ազգային ժողովի վավերացման իրենց մեջ չեն պարունակում ՀՀ քր.օր. 419 հոդ. նախատեսված հանցակազմ, այն է.

1. *Իշխանությունը զավթելը՝ բռնություն գործադրելու կամ բռնություն գործադրելու սպառնալիքի միջոցով, ինչպես նաև Սահմանադրությամբ չնախատեսված այլ եղանակով Հանրապետության նախագահի, Ազգային ժողովի, Կառավարության կամ Սահմանադրական դատարանի լիազորություններին տիրանալը*:

զ/ արդյո՞ք վարչապետի ու կառավարության մյուս անդամների (փոխվարչապետ, ՆԳ նախարար և այլն) կողմից չեն խախտվել Սահմանադրության 6-րդ հոդ. 1-ին մասը, համաձայն որի՝

1. *Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով*,

և արդյո՞ք այս առումով առկա չէ ՀՀ քր.օր. 420 հոդ. նախատեսված հանցակազմ:

1. *Սահմանադրական կարգը տապալելը՝ Սահմանադրության 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կամ 4-րդ հոդվածով կամ 5-րդ կամ 6-րդ հոդվածի 1-ին մասով կամ 7-րդ հոդվածով նախատեսված նորմի գործողությունը փաստացի դադարեցնելը*:

է/ Արդյո՞ք ՀՀ պետական սահմանի տեղաշարժ ու ոչնչացում չի եղել, ինչը նախատեսված է ՀՀ քր.օր. 471 հոդվածով, համաձայն որի հանցագործություն է համարվում.

1. *Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի նշանը վերցնելը, տեղաշարժելը կամ ոչնչացնելը*:

ը/ Արդյո՞ք պետության կողմից իր քաղաքացիների գույքը չպահպանելը կամ թշնամուն հանձնելն իր մեջ չի պարունակում ՀՀ քր.օր.265 հոդ. նախատեսված հանցակազմ, համաձայն որի.

1. *Գույքի պահպանության կամ պաշտպանության պարտականություն ունեցող անձի կողմից այդ պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը դրանց նկատմամբ անփույթ կամ անբարեխիղճ վերաբերմունքի հետևանքով, եթե այդ անձի անզգուշության հետևանքով տեղի է ունեցել այդ գույքի խոշոր չափերի հասնող հափշտակում, վնասում կամ կորուստ, և եթե չկան հանրային ծառայության դեմ ուղղված հանցագործության հատկանիշներ*:

թ/ Այս ամենով հանդերձ, արդյո՞ք քննիչն ու հսկող դատախազն իրենց ծառայողական պարտականությունները ոչ պատշաճ կատարելով թույլ չեն տվել ՀՀ քր.օր.441 հոդ 2-րդ մասի 4-րդ կետով *կամ* էլ ՀՀ քր.օր.446 հոդ. 1-ին մասով նախատեսված արարք, այն է.

(441) *մի խումբ պաշտոնատար անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ իրենց իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ իրենց ծառայողական պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն էական վնաս է պատճառել … հասարակության կամ պետության օրինական շահերին*:

կամ էլ (446) *Պաշտոնատար անձի կողմից իր ծառայողական պարտականությունների կատարման նկատմամբ անբարեխիղճ կամ անփույթ վերաբերմունքի հետևանքով դրանք չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը, որն անզգուշությամբ էական վնաս է պատճառել անձի կամ կազմակերպության իրավունքներին, ազատություններին կամ օրինական շահերին կամ հասարակության կամ պետության օրինական շահերին*:

Վերաքննիչ դատարանի առաջ բարձրացրել էի նաև հետևյալ հարցը.

ՀՀ քր.դատ.օր. 304 հոդ. 2-րդ մասի համաձայն.

2. Ամեն դեպքում, բողոքը բավարարվում է, եթե վարույթի ***հանրային մասնակիցը չի ներկայացրել դատարանի պահանջած նյութերը****:*

- Դատարանի որոշման մեջ նշում չկա հանրային մասնակցի կողմից դատարանի պահանջած նյութերը ներկայացնելու վերաբերյալ, ինչը նշանակում է, որ.

ա/ դատարանը չի պահանջել նյութեր,

բ/ դատախազը չի ներկայացրել նյութեր:

Եթե դատարանը պահանջել է, իսկ դատախազը չի ներկայացրել նյութերը, ուրեմն պետք է օրենքի ուժով իմ բողոքը համարել բավարարված: Իսկ եթե դատարանը չի պահանջել նյութերը, նշանակում է ինքը դարձել է դատավարության կողմ և պաշտպանել է դատախազության շահերը:

Սակայն այս հարցը նույնպես մնաց անպատասխան:

Ուստի ՀՀ վճռաբեկ դատարանի առջև բարձրացվում է նաև ՀՀ քր.դատ.օր. 304 հոդ. 2-րդ մասի իրավակիրառ կարգավորման հարցը.

- արդյո՞ք դատարանի որոշման մեջ չպետք է արձանագրվի հանրային մասնակցի կողմից նյութերը ներկայացնելու կամ չներկայացնելու հանգամանքը:

4. <u>Բողոքը վարույթ ընդունելու հիմքերը և իմ պահանջը</u>

4.1. Սույն բողոքի հիմքն այն է, որ իշխանության եկած ուժը ունենալով տարածքները հանձնելու ծրագիր, այդ մասին տեղյակ չի պահել իշխանության տիրոջը՝ ժողովրդին և խաբելով ու մոլորության մեջ գցելով նրան, ստացել է քվեներ և այն օգտագործել ի վնաս ՀՀ պետականության ու տարածքային ամբողջականության:

4.1.1. Եթե մեկը խաբեությամբ մեկ ուրիշից գումար է վերցնում ու չի տալիս, նրան խարդախության համար դատում են, իսկ որ մի ամբողջ երկրի ժողովրդի են խաբում, դա հանցագործություն չի համարվում: Ի՛նչ, իրո՞ք…

4.2. Մեկ-երկու իրավական ու փաստական հիմքեր բերեմ առ այն, որ Ոսկեպարն ու հարակից գյուղերը Հայաստան են, թեպետ ապացուցման բեռը նրանց վրա է, ովքեր պնդում են, թե դա Հայաստան չէ: Այսպես.

- 1920 թ. փետրվարի 24-ին կազմված «Զեկույց եւ առաջարկներ Հայաստանի սահմանները որոշող հանձնաժողովի» փաստաթուղթը, որի տակ դրված են Ազգերի լիգայի Խորհրդի անդամ երկրների՝ Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Իտալիայի եւ Ճապոնիայի լիազոր ներկայացուցիչների ստորագրությունները: Սույն զեկույցում հստակեցվել են սահմանազատման սկզբունքները Հայաստան պետության եւ Ադրբեջանի Հանրապետության, Հայաստան պետության և Վրաստանի Հանրապետության միջեւ, որտեղ նշված է. «Ինչ վերաբերում է Հայաստան պետության եւ Վրաստանի, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի սահմանին, ապա Հանձնաժողովը գտնում է, որ ներկայումս նախընտրելի է սպասել վերոնշյալ սահմանների հստակեցման վերաբերյալ այնպիսի համաձայնության արդյունքներին, որոնց երեք հանրապետություններն իրենք կհանգեն պայմանագրերի մեջ: Այն դեպքում, եթե սույն հանրապետություններն իրենց սահմանների վերաբերյալ չեն հանգի որեւէ համաձայնության, ապա հարցը պետք է փոխանցվի Ազգերի լիգայի իրավարարությանը, որը կստեղծի Միջդաշնակցային Հանձնաժողով՝ տեղում որոշելու վերոնշյալ սահմանները՝ հաշվի առնելով, որպես սկզբունք, ազգագրական տվյալները»:

- 1920 թ. ապրիլի 19-26 Սան Ռեմոյում տեղի ունեցած վեհաժողովի արդյունքներով կայացված համաձայնագիրը, որով հաստատվեցին նոր պետությունների՝ նույն թվում և՝ Հայաստանի սահմանները և իբրև այդպիսին՝ 1920 թ. մայիսի 11-ին ճանաչվեցին սուլթան Մեհմեդ VI Վահիդեդինի իշխանության, այսինքն թուրքական օրինական կառավարության կողմից:

- 1920թ. մայիսի 23-ի «Հայաստանի ներկայ տերիտորիայի չորս նահանգների սահմանների մասին» ՀՀ օրէնքը, համաձայն որի Հայաստանի չորրորդ՝ Սիւնեաց նահանգի մէջ մտնում էին «Զանգեզուրը եւ Ղարաբաղը՝ Վարանդան, Խաչենը, Գիւլիստանը, Դիզակը եւ Գանձակի գաւառի հայկական մասերը»:

- 1920թ. օգոստոսի 10-ին, Թիֆլիսում ՌՍՖՍՀ - ՀՀ միջև կնքված պայմանագիրը, որով ռուսները Հայաստանի տարածք են ճանաչել ոչ միայն Ներքին Ոսկեպարն ու Բաղանիս-Այրումը, այլ նաև այժմ արհեստածին Ադրբեջանի կազմում գտնվող Ղուշչի-Այրում, Մազամ և Ֆարահլի գյուղերը:

- 1920 թ. օգոստոսի 10-ի Սեւրի խաղաղության պայմանագիրը, որի 92-րդ հոդվածում նշված է. «*Հայաստանի եւ Ադրբեջանի, ինչպես նաեւ Վրաստանի, միջեւ սահմանները կորոշվեն շահագրգիռ երկրների ուղղակի համաձայնության միջոցով*: Այն դեպքում, երբ շահագրգիռ երկրները մինչեւ 89-րդ հոդվածում հիշատակված որոշման օրը չեն կարողանա համաձայնությամբ որոշել սահմանները, ապա *խնդրո առարկա սահմանը կորոշվի Գլխավոր դաշնակից ուժերի կողմից, որոնք էլ տեղում կիրականացնեն նաեւ սահմանանշումը*»:

- 1920 թ. նոյեմբերի 22-ի ԱՄՆ 28-րդ նախագահ Վուդրո Վիլսոնի կայացրած «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների նախագահի որոշումը Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ սահմանի, Հայաստանի դեպի ծով ելքի եւ հայկական սահմանին հարակից թուրքական տարածքի ապառազմականացման վերաբերյալ» Իրավարար վճիռը, որով Հայաստանի ընդհանուր տարածքը պետք է կազմեր **ավելի քան 160 հազար քառ. կմ**՝ ընդգրկելով Էրզրումի, Տրապիզոնի, Վանի և Բիթլիսի նահանգները, որի մեջ որպես 1-ին հավելվածի 2-րդ փաստաթուղթ *(Full Report, Annex I, No 2)*, ընդգրկվել է 1920 թվականի փետրվարի 24-ի *«Հայաստանի սահմանները որոշող հանձնաժողովի առաջարկները և գեկույցը»:*

- Սահմանների վերականգնման մասին Հայկ. ՍՍՀ և Ադր. ՍՍՀ միջև կնքված 1988 թ. հունվարի 12-ի միջկառավարական (*Վլադիմիր Մովսիսյանի*) արձանագրությունը:

- 1991թ. օգոստոսի 30-ին ընդունված Ադրբեջանի անկախության հռչակագիրը, որում ասվում է, որ **երկիրը հանդիսանում է Ադրբեջանի Հանրապետության** (Արևելակովկասյան Մուսուլմանական Հանրապետություն, 1918 մայիսի 27-1920 ապրիլի 28) իրավահաջորդը:

- 1991թ. հոկտեմբերի 18-ին ընդունված Ադրբեջանի անկախության սահմանադրական ակտը, որի 1-ին հոդվածով Ադրբեջանը դատապարտում է 1920թ. ռուսական 11-րդ կարմիր բանակի ներխուժումը և անկախ Ադրբեջանի անեքսիան, իսկ նույն ակտի 3-րդ հոդվածի համաձայն, ՍՍՀՄ կազմավորման մասին 1922թ. դեկտեմբերի 30-ի պայմանագիրը համարում է առոչինչ՝ ընդունման պահից:

- *Այսինքն՝ եթե Ադրբեջանը չի ընդունում խորհրդային ժամանակաշրջանի ժառանգությունը, ապա ինչո՞ւ պետք է Հայաստանը առաջնորդվի ԽՍՀՄ ԶՈՒ գլխավոր շտաբի քարտեզներով*:

- 1991 դեկտեմբերի 8-ի ԱՊՀ հիմնադիր պայմանագիրը և դեկտեմբերի 21-ի Ալմա-Աթայի հռչակագիրը, որոնց մեջ նշված է. «Բարձր պայմանավորվող կողմերը ճանաչում և հարգում են **միմյանց տարածքային ամբողջականությունը և** համագործակցության շրջանակներում ***գոյություն ունեցող*** սահմանների անձեռնմխելիությունը»: Դրան ավելացրած, որ Ադրբեջանը այդ հռչակագրերը ստորագրել է 1993թ. սեպտեմբերի 24-ին, երբ Ոսկեպարի կամ այլ գյուղերի հարց չկար դրված: Բացի այդ, վերոգրյալ ակտերում նշված է նաև, որ կողմերը հրաժարվում են ուժ կիրառելուց և վեճերը լուծում են խաղաղ ճանապարհով, մինչդեռ Ադրբեջանը թե 90-ական թվականներին, և թե 2020թ. խախտել է այդ պայմանը:

- Բացի այդ, ԽՍՀՄ-ը որպես պետություն վերացել է 1991թ. դեկտեմբերի 26-ին, այսինքն՝ հռչակագիրը ստորագրող հանրապետությունները դեռևս իրավաբանորեն գտնվում էին ԽՍՀՄ կազմում ու չէն համարվում միջազգային իրավունքի սուբյեկտ:

- «**Պետական սահմանի մասին**» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի համաձայն. Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը որոշվում է ոչ թե *պայմանավորվածություններով,* ինչպես ՀՀ պաշտոնյաներն են ասում, «միջազգայնորեն ճանաչված սահմաններով», այլ **ՀՀ միջազգային պայմանագրերով** և **ՀՀ օրենքով:**

- ԽՍՀՄ-ից դուրս գալուց հետո Հայաստանն ու Ադրբեջանը երբեւէ սահմանազատում (delimitation) եւ սահմանանշում (demarcation) չեն իրականացրել (ինչպես եւ նշված երկուսն էլ չեն ավարտել այդ գործընթացը Վրաստանի հետ), իսկ այդ պարագայում «միջազգայնորեն ճանաչված սահմանների» մասին խոսելն իսկ անհեթեթություն է:

- Եւ ընդհանրապես, Միջազգային իրավունքում գոյություն չունի նման հասկացություն. սահմանները որոշում են սահմանակից պետությունները՝ փոխադարձ համաձայնությամբ, համատեղ պետական հանձնաժողովների միջոցով, իսկ վեճերի դեպքում՝ 3-րդ կողմի իրավարարությամբ (arbitration):

- Իսկ նույն օրենքի 2-րդ հոդվածի համաձայն. *պետական սահմանը տեղորոշելիս և փոփոխելիս, սահմանակից պետությունների հետ հարաբերությունները, ինչպես նաև սահմանամերձ շրջաններում և միջազգային հաղորդակցության ուղիներում իրավահարաբերությունները կարգավորելիս Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է առաջնորդվի* ***ՀՀ տարածքային ամբողջականության պաշտպանության և անվտանգության ու խաղաղության ապահովման*** *սկզբունքներով*:

- Բայց, ինչպես կյանքն է ցույց տալիս, ՀՀ իշխանությունը բացի, այսպես կոչված, «խաղաղության ծրագրից», մնացած սկզբունքները ոտնահարել է, և դրա համար որևէ պաշտոնյա պատասխանատվության չի կանչվել: Ավելին՝ թմբկահարվում է 29,8 հազ. քառ կմ հասկացությունը, որը ոչ միայն որևէ միջազգային պայմանագրով սահմանված չէ, այլև իր էությամբ ապուշություն է, քանի որ տարածքային ամբողջականության սկզբունքը գործում է այն պահից, երբ պետությունների տիտղոսային իրավունքները տարածքների նկատմամբ հաստատված են, այն է **տարածքային ամբողջականության սկզբունքը պաշտպանում է A պետության տարածքը B-ի նկրտումներից**, սակայն այն չի որոշում, թե որ տարածքն է A-ինը, իսկ որը՝ B-ինը:

- Հատկանշական է, որ նախկին Սովետական Միության մեջ ընդգրկված և ոչ մի վարչական միավոր երբեք չի ճանաչվել որպես միջազգային իրավունքի սուբյեկտ: Հետևաբար այդ միավորների վարչական բաժանարար գծերը միջազգային իրավունքի առումով երբեք չեն ունեցել պետական *սահմանի* կարգավիճակ, որպեսզի այսօր հիմք լիներ խոսելու սահմանների անձեռնմխելիության մասին: Առավել ևս սա վերաբերում է բոլոր այն վարչական միավորների (ինքնավար հանրապետություններ, մարզեր և օկրուգներ) և սովետական սոցիալիստական հանրապետությունների բաժանարար գծերին, որոնց վարչական ենթակայության տակ էին գտնվում տվյալ միավորները: Միմիայն՝ վարչական ենթակայության: ԽՍՀՄ ինքնավար միավորները մաս էին կազմում միասնական և մեկ միջազգային ինքնություն *(international personality)* ունեցող ԽՍՀՄ-ին և բնավ ոչ այն հանրապետություններին, որոնց միջոցով նրանց ենթակայությունը միջնորդավորված էր պետությանը: Պետությունը մեկն էր՝ ԽՍՀՄ: Ինչպես, օրինակ, ՀՀ ցանկացած բնակավայր այսօր մաս է կազմում Հայաստանի Հանրապետությանը, թեև նրա ենթակայությունը միջնորդավորված է մարզային ենթակայությամբ:

- Նույն Օրենքի 5-րդ հոդվածի համաձայն. *Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի հիման վրա, պետական սահմանի ստուգման արդյունքում, պետական սահմանի փոփոխում պարունակող, պետական սահմանը տեղորոշող փաստաթղթերը գործողության մեջ են դրվում Հայաստանի Հանրապետության* ***օրենսդրությանը համապատասխան:***

- Միջազգային պայմանագրերի իրավունքի մասին Կոնվենցիայի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասի դ) կետի համաձայն**.**

1. Իր համար պայմանագիրը պարտադիր լինելու մասին պետության համաձայնությունն արտահայտվում է վավերացման միջոցով, եթե.

*դ) վավերացման պայմանով պայմանագիր ստորագրելու մասին պետության մտադրությունը բխում է **նրա ներկայացուցչի լիազորություններից** կամ արտահայտվել է բանակցությունների ընթացքում*:

- ՀՀ Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն.

- Սահմանադրական դատարանը Սահմանադրական դատարանի մասին օրենքով սահմանված կարգով՝

- 3) մինչև միջազգային պայմանագրի վավերացումը որոշում է դրանում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը Սահմանադրությանը:

- **ՀՀ Սահմանադրության 116-րդ հոդվածի** 1-ին մասի 2-րդ կետի համաձայն՝

1. Ազգային ժողովը վավերացնում, կասեցնում կամ չեղյալ է հայտարարում այն միջազգային պայմանագրերը՝

2) որոնք ունեն քաղաքական կամ ռազմական բնույթ:

- «**Միջազգային պայմանագրերի մասին**» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի համաձայն՝

*Հայաստանի Հանրապետության ստորագրած կամ միանալու ենթակա միջազգային պայմանագիրը Հայաստանի Հանրապետության համար պարտադիր իրավաբանական ուժ է ստանում անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերն ավարտելուց հետո **Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից վավերացվելու** կամ **Հանրապետության նախագահի կողմից հաստատվելու** միջոցով:*

2. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովը Կառավարության առաջարկությամբ վավերացնում է այն միջազգային պայմանագրերը՝

2) որոնք ունեն քաղաքական կամ ռազմական բնույթ:

- Եւ ամենակարևորը. **ՀՀ Սահմանադրության** 205-րդ հոդվածի համաձայն՝

*… Հայաստանի Հանրապետության տարածքի փոփոխությանը վերաբերող հարցերը լուծվում են **հանրաքվեների** միջոցով*:

- Իսկ «**Հանրաքվեի մասին**» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի համաձայն՝

… Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխան իրավունքների իրականացման սահմանափակումներ նախատեսող միջազգային պայմանագրեր կնքելը, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքի փոփոխությանը վերաբերող հարցով հանրաքվե անցկացնելու վերաբերյալ առաջարկությունը Կառավարությունը ներկայացնում է Ազգային ժողով:

- Ուշադրության է արժանի այն հանգամանքը, որ ինչ-որ մեկի (նույն թվում և՝ այսպես կոչված պետության ղեկավարի. *իր խոսքերն են*) հայտարարությունը կամ ստորագրած թուղթը

չի կարող միջազգային պայմանագիր կոչվել և Հայաստանի Հանրապետության համար պարտադիր իրավաբանական ուժ ունենալ, եթե այն չի անցել անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերը և չի վավերացվել Հայաստանի Հանրապետության **Ազգային ժողովի** կամ չի հաստատվել **Հանրապետության նախագահի** կողմից:

- Ինչպես տեսնում եք, ՀՀ պետական սահմանի փոփոխությունը բավականին բարդ գործընթաց է, և ինչ-որ մեկի պայմանավորվածությունը հիմք չէ ՀՀ տարածքը թշնամուն հանձնելու համար: Ավելին, «**Պետական սահմանի մասին**» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի համաձայն՝ *պետական սահմանի ռեժիմի պահպանման հետ կապված հարցերի լուծման, ինչպես նաև սահմանային միջադեպերի կարգավորման համար Հայաստանի Հանրապետության* ***կառավարությունը*** *նշանակում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանային ներկայացուցիչներ:* Այն, որ պետական սահմանը ետ է քաշվում միջազգային իրավունքի և ներպետական օրենսդրության խախտմամբ, 10.10.2023թ. Հ1-ով ակամայից խոստովանել է դրա «թիվ մեկ պատասխանատուն», ասելով. «մենք այդ հարցի լուծումն առաջարկել ենք, ասել ենք, *որ եթե որոշենք, թե որն է դելիմիտացիայի քարտեզը, այդ սահմանի գծից զորքերը հայելային հետ քաշենք*»: Այսինքն՝ դեռ սահմանը չորոշած ՀՀ պաշտոնյաները հայտարարում են, թե այդ տարածքները Հայկական չեն:

Ես վստահ եմ, որ Վճռաբեկ դատարանը տեղյակ է արված հայտարարությունների մասին, այնուհանդերձ ներկայացնում եմ մամուլում տպված հոդվածը.

4.3. https://www.1lurer.am/hy/2025/01/14/1/1249264, որտեղ արդարադատության նախարար Սրբուհի Գալյանը 2025թ. հայտարարում է, թե սահմանազատման, սահմանագծման աշխատանքները շարունակվում են, մինչդեռ իրավական հիմքերը չդրած Հայաստանը իր տարածքները արդեն զիջել է թշնամուն:

4.4. Իսկ սա իշխանությունն ուզուրպացնելու դասական օրինակ է, երբ երկրում գործում են ոչ թե Սահմանադրությունն ու օրենքները, այլ … սա.

4.5.

4.6. Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՀՀ դատախազությունը, ՀՀ դատարանները ձեռնպահ են մնում ՀՀ պաշտոնյաների նկատմամբ քրեական հետապնդում իրականացնելուց, սույն բողոքն ուղարկում եմ նաև ԱՄՆ և Ֆրանսիայի դեսպանատուն:

4.7. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի առջև բարձրացվում են նաև հետևյալ հարցերը.

- Բողոքը մերժելիս, արդյո՞ք դատարանները չպետք է հիմնավորեն, որ ենթադրյալ (!?) հանցանք կատարած անձը Սահմանադրություն ու օրենք չի խախտել:

- Արդյո՞ք բողոքը քննելիս դատարանները չպետք է հաշվի առնեն երկրում գոյություն ունեցող ճգնաժամային իրավիճակը:

Ըստ իս, առկա են բողոքը վարույթ ընդունելու 2 հիմքերն էլ.

- 1) վերաքննիչ դատարանի կողմից առերևույթ թույլ է տրվել դատական սխալ (նշվել է վերևում), և միաժամանակ բողոքում բարձրացված հարցի վերաբերյալ Վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարող է էական նշանակություն ունենալ օրենքի կամ այլ նորմատիվ իրավական ակտի միատեսակ կիրառության համար.

- 2) առերևույթ քրեադատավարական օրենքի էական խախտում թույլ տալու հետևանքով կայացված դատական ակտը խաթարել է արդարադատության բուն էությունը (առկա է պետականությունը կորցնելու ռեալ վտանգ):

Որպես հիմնավորում մեջ եմ բերում ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2021 թվականի սեպտեմբերի 3-ին **ԵԴ/0149/11/19 գործով կայացված որոշումը**:

Մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության կապակցությամբ Վճռաբեկ դատարանն արտահայտել է նաև հետևյալ իրավական դիրքորոշումները՝

- մինչդատական վարույթն իրականացնող մարմնի որոշումների և գործողությունների (անգործության) դեմ իրավասու անձի կողմից բողոք բերելու դեպքում (եթե այդ որոշումները կամ գործողությունները (անգործությունը) ենթակա են դատական բողոքարկման) դատարանը պարտավոր է ստուգել բողոքարկված որոշումների կամ գործողությունների (անգործության) **օրինականությունն** ու **հիմնավորվածությունը**, պարզել, թե արդյոք առկա է անձի իրավունքների և ազատությունների խախտում, արդյունքում՝ *կայացնել հիմնավորված և պատճառաբանված որոշում՝* **թույլ տրված օրինախախտումը վերացնելու և անձի խախտված իրավունքներն ու ազատությունները վերականգնելու վերաբերյալ իրավասու մարմնի** (պաշտոնատար անձի) **պարտականությունը սահմանելու** կամ **բողոքը մերժելու մասին**:

Ելնելով վերոգրյալից և հաշվի առնելով, որ ստորադաս դատարանները գործը քննել են գրավոր ընթացակարգով, ուստի ղեկավարվելով ՀՀ քր.դատ.օր. 399 հոդ. 2-րդ մասով և 400 հոդ. 1-ին մասի 3-րդ կետով ՀՀ վճռաբեկ դատարանին միջնորդում եմ.

- Սույն բողոքն ընդունել վարույթ:
- Վարույթն իրականացնել բանավոր ընթացակարգով:
- ամբողջությամբ բեկանել ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի 2025թ. օգոստոսի 4-ին կայացված որոշումը՝ կայացնելով դրան փոխարինող դատական ակտ:

Հարգանքով՝ Բողոք բերող անձ 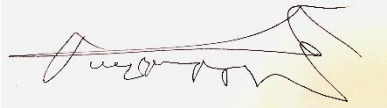 Հարություն Բաղդասարյան

Gayane Arustamyan Ականավոր դավաճան քո դեպքում, թուրքի քած:

Դավաճանների սպանությունը

1920 թվականին «Նեմեսիս» գործողության շրջանակներում, դատապարտվել և գնդակահարվել են մի շարք հայ դավաճաններ.

♣ 1920 թվականին Սողոմոն Թեհլերյանը սպանել է Կոստանդնուպոլսում Օսմանյան կայսրության գաղտնի ոստիկանության քաղաքական ղեկավար Մկրտիչ Հարությունյանին:

♣ 1920 թվականի մարտի 27-ին Արշավիր Շիրակյանը գնդակահարել է Կոստանդնուպոլսում Վահե Իհսսանին (Եսայան): Իհսսանը թուրքերի համար կազմել էր Կոստանդնուպոլսի հայ մտավորականների ցուցակ, ովքեր սպանվեցին 1915 թվականին:

♣ 1914 թվականին Հնչակյան կուսակցությունը կազմակերպել էր ընդհանուր համագումար Ռումինիայում, Թալեաթին մահափորձ կազմակերպելու համար: Ադուր Յասյանը դավաճանեց հայերին և Հնչակյան կուսակցության 21 անդամներ սպանվեցին: Արշակ Եզդանյանը գնդակահարեց դավաճան Յասյանին:

https://www.youtube.com/watch?v=Rmi_xZBWxgM Լիլիթ Գալստյան, Հ. Աղազարյանին

Տիգրան Ա. Կարապետյան

Լավ, ահա Օրուելի «1984» գրքի հիմնական գաղափարները կարճ թեզային ձևով.

1. Ամբողջատիրություն – պետությունը վերահսկում է կյանքը բոլոր կողմերից:

2. Մտքի վերահսկում – լեզվի սահմանափակում (Նորախոս)՝ ազատ մտածողությունը խեղդելու համար:

3. Ճշմարտության խեղաթյուրում – անցյալը մշտապես վերաշարադրվում է ըստ իշխանության:

4. Մշտական հսկողություն – «Մեծ Եղբայրը» միշտ հետևում է:

5. Անհատի ոչնչացում – անձնական ազատություն ու ինքնություն չկա:

6. Սիրո ու վստահության կորուստ – ընտանիքը և ընկերությունը նույնպես վերահսկվում են:
7. Իշխանություն հանուն իշխանության – նպատակը միայն իշխանությունը պահելն է:

Армен Айвазян

1 дн. ·

Կրկին հիշեցնեմ սրբազան Արարատ-Մասիսի մասին մեր ռազմիկ-պատմիչ Եղիշեի քիչ հայտնի խոսքը՝ ասված տակավին 5-րդ դարում.

«Երկու գետով և [Նոյյան] տապանով շատ ավելի բարձր ենք, քան բազում [ազգերը]»:

(Գրաբար բնագրում այսպես է. «Երկու գետով եւ տապանաւն գեր ի վերոյ եմք, քան զյոլովս»:)

Արարատն էլ է մերը, Արցախն էլ, Նախիջևանն էլ, Վանն էլ, Մուշն էլ, Սասունն էլ... Իսկ ով հակառակն է քարոզում՝ կամ հայ չէ, կամ էլ արդեն անդառնալիորեն ուծացած էակ է:

Որովհետև հայոց հողը մեր ինքնությունն է՝ մեր էության անբաժան հիմնարար մասնիկը: Սա ուղիղ առնչություն ունի ռազմավարական ու քաղաքական իրականության հետ, թեկուզև ՀՀ քաղաքական վայ-«վերնախավը» երբեք պատրաստ չեղավ ու իրապաշտություն չցուցաբերեց՝ ըմբռնելու այդ ճշմարտությունը: Բայց մենք հիշելու ենք՝ հայրենի հողից մտքով ու հոգով հրաժարվելը նշանակում է հրաժարվել հայ լինելուց:

Անտի-նիկոլիզմ

1 дн. ·

Դավաճանության փաստերը

1, Արցախի նախագահ Արայիկը պատերազմից առաջ իր հողերը վաճառել էր ու Ստեփանակերտ էր բերել իր կոմբայնները

2, Դավիթ տոնոյանը իմանալով հանդերձ հարձակման մասին հայաստան էր վերադարձել սեպտեմբների 29-ի գիշերը, հատուկ թռիչքով

3, Նոյեմբերի 7-ին, երբ մարտեր էին ընթանում Շուշիի համար արայիկ հարությունյանը դատարկում էր Ստեփանակերտը, պատճառաբանելով, որ հարձակում է լինելու Ստեփանակերտի վրա, մինչ դեռ ոչ Շուշին էր ընկել, ոչ էլ հարձակում կար

4, ՀՕՊ-ը Շուշիից հանել են նոյեմբերի 7-ին, երբ դեռ մերոնք պահում էին Շուշին

5, սեպտեմբերի 30-ին վարչապետն արգելել է համալրել բանակը պահեստային զինծառայողներով, փոխարենը պահանջել է ուղարկել առաջին գիծ կամավորներին, որոնք համապատասխան փորձ չունեին, և նրանց ժամանակ էր պետք տարրական բաներ սովորելու համար

6, Կամավորներին բաց բեռնատարներով էին տեղափոխել դիրքեր՝ դարձնելով նրանց բաց թիրախ ԱԹՍ-ների համար

7, բերված բոլոր անրաժեշտ սարքերը պարտադիր գնում էին ՊՆ պահեստ ու մնում էին այնտեղ ու այդպես էլ սահման չհասան

8,, դասալիք հրամանատարների նկատմամբ ոչ մի քննություն չի կատարվում

9, 500 ՁՐԱՀԱՏԵԽՆԻԿԱ նվիրվեց թուրքերին, ու դեռ պարզաբանում չկա, թե ինչպես կարող էր անվնաս այդ քանակի զրահամեքենա մնար թշնամուն

10, նահանջելուց զինապահեստները չէին պայթեցվել և թողել էին թշնամում

11, Նահանջի ժամանակ բոլոր կամուրջները թողել էին անվնաս ադրբեջանական զորքերի անխափան առաջխաղացման համար

12, թիկունքում և ճակատում հայտնաբերված բոլոր լրտեսները ունեին հայկական անձնագրեր, որը ենթադրում էր, որ դրանք բաժանվել են ՀՀ տարածքում ու դեռ առ այսօր ոչ մի պատասխանատու չկա

13, Արայիկին զեկուցվել է, որ կիրակի օրը, սեպտեմբերի 27-ին հարձակվելու են Արցախի վրա, ինչին նա պատասխանել է, որ երկուշաբթի կգաս կխոսենք

14, օգոստոսին, երբ թուրքիան ու ադրբեջանը միասին զորավարժություններ էին անում, և ինչպես խոստովանեց վարչապետը, որ իրենք տեղյակ են եղել սպասվող պատերազմի մասին, վարչապետը մեկնել էր արձակուրդ և Հայաստանում ակտիվացել էին լիդիանի աշխատողները Ամուլ սարը բացելու համար, փոխանակ պատրաստվեին պատերազմին

15, հրադադարից հետո Շուշիից բերված բազմաթիվ զինվորներ գլխից էին խփված, կանտրոլնի, որը ենթադրում է, որ մահացած չեն եղել նրանք, այլ վիրավոր են եղել, ու հրադադարից հետո կարող էին որոշ տեղեկություններ փոխանցել մեզ,

16. փաստացի 44 օր սխալ տեղեկատվություն էր տրվել հանրությանը, որ հանկարծ ակտիվ նախաձեռնություններ չլինեն ճակատին օգնելու համար, բոլորին վստահեցրել էին, որ ամեն ինչ լավ է

17, 2019 թվին ՀՀ մերժել էր ԱՄՆ-ից Բոլթոնի առաջարկը ամերիկյան զենք գնելու համար

18, Ամբողջ ՄՈԲ-ի տղաներին դիտավորյալ թողել են անհրամանատար, ու առանց քարտեզ, շատերը դրա պատճառով չեն կարողացել կողմնորոշվել ու մոլորվելով հայտնվել են գերության մեջ, կամ սպանվել են

19, Ինչպես հետո պարզվեց պատերազմի առաջին երեք օրերը թշնամին չէր կառողանում չեղքել առաջնագիծը, դրա համար էլ Վարչապետը սեպտեմբերի երեսունին հրամայել է դադարեցնել զորքի համալրումը, որ թշնամու համար խնդիր չլինի գալ առաջ

20. 2016-ի Օդային պաշտպանության սարքեր գնելու ծրագրերի մեջ փոփոխություն են կատարել և չեն գնել այդ զենքերը

31. Պատերազմի ժամանակ առաջարկվել է հայաստանին անվճար 100 հատ զրահապատ մեքենա, որը մերժվել է տիգրան ավինյանի կողմից

32. Պատերազմի ժամանակ կառավարությունը գնել է իր գնից չորս անգամ թանկ երկու բեռնատառ ինքնաթիռ, որոնց թռիչքը Եւրոպա վաղուց արգելված է

33. Իզրաելական ԱԹՍ երը կարող էին լինել հայկական, եթե ժամանակին տոնոյանը մերժած չլիներ Հրեաներին, ու հիմնավորել էր, թե դրանք ոչ էֆեկտիվ միջոցներ են

34. բազմաթիվ դեպքեր կան, որ հրամանատարները նահանջի հրաման չեն տվել կամավորներին ու հետ են քաշվել, թողնելով զինվորներին հրթիռների տակ մահանալու

35. 14 օր գրադով նույն տեղից են խփել, առանց տեղը փոխելու, մինչև թուրքերը տեղն իմանալով պայթեցրել են, անձնակազմին էլ հետը:

36, զոհերի մեծ մասը եղել է զրահաբաճկոն և սաղավարտ չունենալու պատճառով, մինչ դեռ ՊՆ պահեստներից այդպես էլ դրանք ճակատ չհասան

37. Վերջին երկու տարում 95 % ավելացել է ՊՆ գրասենյակային աշխատողները, դրա դիմաց կրճատվել է ակտիվ բանակի մասը

38. Ռուսաստանից ներկրված հակատանկային միջոցները պատրոն դավիթի ձեռքով այն Ուկրաինայի միջոցով վաճառվել է ադրբեջանին

39. Միայն Մոսկվայի եկեղեցու միջոցով Հայաստան է ուղարկվել 10.000 զհարաբաճկոն, որն այդպես էլ չհասավ ճակատ

40. անհատական մակարդակով ուղարկված բոլոր պաշտպանության միջոցները պարտադիր կարգով գնում էին ՊՆ պահեստ, որ հանկարծ չհասներ ճակատ

41. Դավիթ տոնոյանին առաջարկվել է տարբեր տեսակի հակաօդային պաշտպանության միջոցներ, որոնք այդպես էլ չհասան ճակատ, որովհետև կառավարիչները չուզեցին գնել

42. Իմանալով հանդերձ պատերազմի սկսելու մասին ՀՕՊ համակարգերը չեն տեղափոխվել, մնացել են նույն տեղերում, որպես կայուն թիրախ

43. Քարին տակ գյուղը թուրքերը չեն գրավել, թշնամուն է տրվել նիկոլի հրամանով, այն էլ այն ժամանակ , երբ Քարին տակի պահապանները չեն հանձնել դիրքերը, նրանց պարտադրել են հանձնել, զենք ու զինամթերք չտալով կռվելու համար

44, Շուշին թուրքը չի գրավել, այն հանձնել են նիկոլի ստորագրելուց մեկ օր հետո

45. Արցախի ղեկավարները խաբում էին, թե Շուշին ընկել է, հող էին նախապատրաստում նիկոլի ստորագրելու համար, մինչ դեռ տղաները կոտորում էին թուրքերին Շուշիում

46. Հադրութը հանձնվել է առանց կռվի, զուտ հրամանով

47. Կուբաթլուն հանձնվել է առանց կռվի, զուտ հրամանով

48. Վարչապետի կինը ազատ ելք ու մուտք ուներ Ռազմական գլխավոր շտաբ

49. Տոնոյանի հետ վեճի հաջորդ օրը ՊԲ հրամանատար Ջալալ Հարությունյանի նկատմամաբ կատարվեց մահափորձ

50. Վիրավոր ՊԲ հրամանատարին փոխարինող նշանակելու փոխարեն նրան հեռացրեցին զբաղեցրած պաշտոնից

51. Պատերազմի ժամանակ ոչ մի ռազմական նշանակության օբյեկտների վրա հարձակում չիրականացվեց

52. Վարչապետը հայտարարեց, որ շրջափակում փրկել է 20,000, հաջորդ ելույթին 25000, մյուս ելույթին 30000, վերջին ելույթին 35000 զինվոր, մոռանալով, որ պնդում էր, թե կռվող չկար, դրա համար էլ ինքը պարտվեց, մյուս կողմից չհասկանալով, որ 35000 զինվորով կարելի էր Բաքուն գրավել,

53. Չնայած վարչապետը պնդում էր, որ կռվող չկար, բայց այդպես էլ համազգային մոբիլիզացիա չհայտարարվեց

54. Պատերազմից առաջ ՀՀ ՊՆ-ն 30 միլիոն դոլարի անպետք ու ժամկետանց զենքեր է առել,որոնք այդպես էլ պետք չեկան պատերազմի ժամանակ

55. Պատերազմից առաջ 120 միլիոն Դոլարի Սու 30 ինքնաթիռ են գնել, որը նույնիսկ հրթիռ չի ունեցել կրակելու համար, իսկ այն գնդապետ որը քննադատել է գործարքը, նրա վրա շինծու քրեական գործ են հարուցել և կալանավորել:

56. ՊՆ պատրոն դավիթի միջոցով Ռուսաստանից գնած կալաշնիկով ավտոմատի 10 միլիոն հատ փամփուշտ է վաճառել Թուրքիային, որը հետո պիտի կրակեր մեր վրա, ինչպես նաև հակատանկային այն միջոցները, որոնք նույնպես պատրոն դավիթի միջոցով վաճառվել էին Ադրբեջանին

57. Պատերազմի ժամանակ, երբ արդեն պարզ էր մեր բանակի հագեցվածության բացերը, ՀՀ բյուջեն պլանավորողները փոխանակ վերանայելի գիտական ու ռազմական ոլորտների ծախսերը, ավելացրել էին 21% իրենց պարգևավճարները

58, պատերազմի ժամանակ կառավարությունը շարունակում էր ինքնապարգևատրումը

59. Համահայկական հիմնադրամի փողերի մի մասը, որը պիտի գնար Համահայկական խնդիրների լուծմանը պետությունը վերցրեց իրեն

60. Կապիտուլացիայի հայտարարության մեջ հստակ նշած էր Հայկական տարածքների հանձնելու ժամկետները, բայց գերիների փոխանակման կամ հանձնման մասին ոչինչ չկար, ու գերիների վիճակն առ այսօր օրակարգում չի

61. Տեղահանվածները չունեին պետական ոչ մի հոգածություն ու օժանդակություն, ոչ մի սոցիալական աջակցություն

Տեքստը' Vardan Hakobyan

Gayane Arustamyan

Համբակ, ձեր գոյության դադարեցման հաջորդ օրն իսկ Հայաստանը կլինի պետություն ու կփորձի ոտքի կանգնել, չնայած որ դու քո տիեզերական դավաճանությամբ մեջքը կոտրեցիր ու սիրտը՝ Արցախը պոկեցիր ու ծախեցիր թշնամուն զուտ այն բանի համար, որ քո բոZ (տերմինը քո հայտնի գրքի առանցքային մտքից) կնիկը փող ունենա լանթերը ձգելու ու առանց կրծկալի զվոնի աշխարհի ղեկավարների առաջ, հայ ժողովրդին վերջնական արհամարհանքի ենթարկելու ու ստորացնելու նպատակով, որ Ացախի հախը տվողի պայմանն է: Ողորմելի, դու ի՞նչ 100, 200 տարվա մասի՞ն ես խոսում: Ես իմ կողմից, որ պես քո ժամանակակից, որպես քո լրագրողական կարիերայի սկբից քեզ ու բնածին տգիտությամբ տառապող քո կնգան հինալի ճանաչող, գիր կթողեմ հիշատակող, որ քանի հայ ժողուվրդը կա ու կհարատեւի, 150 չէ, միլիոն տարի անց եթե ձեզ հիշեն, միյան որպես ողջ մարդկության պատմությանն անհայտ ամենաեղկելի, ամենաստոր դավաճանների:

Rita Danielyan

Դու դավաճան չես, դու զտարյուն թուրք ես, ոսկրի որդ ես, որ 7 տարի է կրծում ես հայի հայրենիքի ոսկորները, հայ արյունից ձեռքերդ հանում, մատաղված երեխեքի հարազատների արցունքի մեջ ես լվանում ու լրբորեն սրբվում թուրքի տված սրբիչով: Էլ չգիտենք ինչ անուն տանք քեզ, երբ մեր երկիրը թողել ես դռնփակ գոյամարտի մեջ: Ու մի բուռ մնացած ազգը դարձած կշեռք- դատարան չի կարողանում մեղքերդ դնել նժարին:

Genadi Alaverdyan

Rita Danielyan զտարյուն թուրք լինելը չգիտեմ, բայ որ քրդեվանցի քրդի թոռ է հաստատ է: Ինչպես Ալիևը

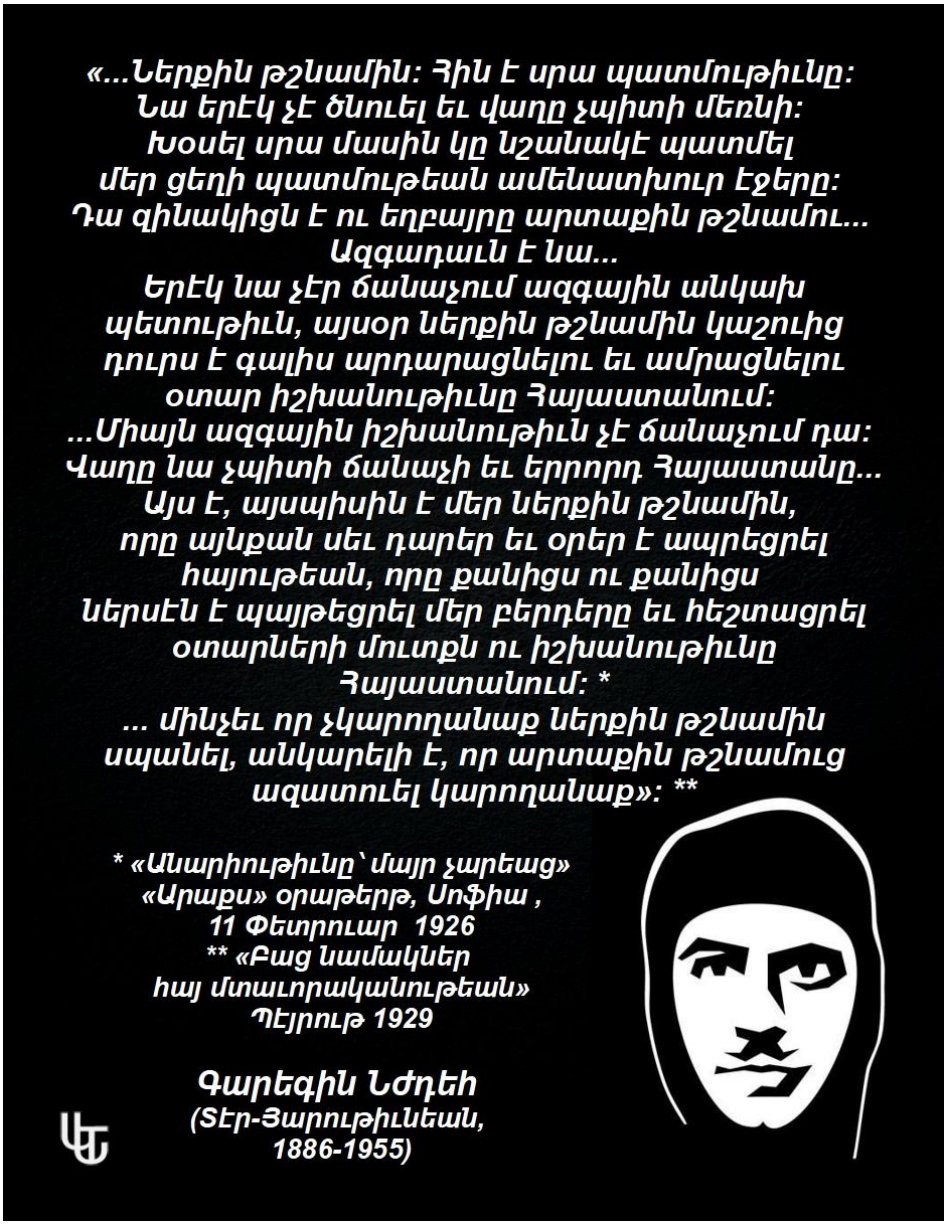

Հայ Ազգային Կոնգրես

14 Կ. ·

Հայաստանի անկախության տոնը չփչացնելու նպատակով, երեկվա իմ ուղերձում ես խուսափել էի անդրադառնալ մի այլ թեմայի, որը վերաբերում է այդ տոնի նկատմամբ Փաշինյանի հիվանդագին արձագանքին.

— «Արցախը Հայաստան է եւ վերջ» ամպագորգոռ հոխորտանքով պատերազմ հայտարարես Ադրբեջանին եւ ջախջախիչ պարտություն կրես.

— Հիմարաբար մերժես պատերազմը դադարեցնելու Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի առաջարկը.

— Գլխովին հայաթափես Արցախը եւ զոհաբերես հինգ հազար պայծառ երիտասարդների, իսկ տաս հազարից ավելի զինվորների հաշմանդամ դարձնես.

— Որպես պատանդ Ադրբեջանին հանձնես Արցախի ռազմաքաղաքական ղեկավարության անդամներին եւ ինքնագոհաբար հանդուրժես տասնյակ հայ գերիների տառապանքը Բաքվի բանտերում.

— Քո հանցավոր քաղաքականության հետեւանքով Հայաստանում ապաստանած հարյուր հազարից ավելի արցախցի փախստականների նկատմամբ դրսեւորես ապերախտ ու բիրտ վերաբերմունք՝ քաջ գիտակցելով, որ, վերջիններիս կարիքները պատշաճ կերպով չբավարարելու պարագայում, նրանց մեծ մասը բռնելու է գաղթի ճամփան.

— Եւ այս ամենից հետո ցինիկաբար հայտարարես եւ ամեն օր կրկնես ու հպարտանաս, որ խաղաղություն ես պարգեւել հայ ժողովրդին, դրա փոխարեն ակնկալելով, ավելի ճիշտ, պահանջելով վերջինիս երախտագիտությունը, բայց այն չստանալով՝ քո ողջ մաղձը թափես նրա վրա.

— Ինչեւիցե, անկախության տարեդարձը Փաշինյանի տոնը չէ: Նա ատում է այդ անկախությունը, որովհետեւ ոչ թե ինքը, այլ ուրիշներն են բերել այն.

— Հաստատաբար կարելի է արձանագրել միայն մեկ բան. Փաշինյանն արդեն իսկ իր «պատվավոր» տեղն է ապահովել Հայոց տխրահռչակ դավաճանների հուշատախտակում՝ Մերուժան Արծրունու, Վահան Մամիկոնյանի, Վասակ Սյունու, Մելիք Շահնազարի եւ Մելիք Ֆրանգյուլի կողքին:

Լևոն Տեր-Պետրոսյան

22.09.2025

ՀԱԱԳԱՅԻ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆԸ ՈՐՈՇՈՒՄ Է ԿԱՅԱՑՐԵԼ, ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՈՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ Է ԱՐՑԱԽՈՒՄ ԳՏՆՎՈՂ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԵՐԸ

🔶Պատմության մեջ առաջին անգամ այդ դատարանը իրավահաջորդ և իրավատեր է ճանաչել մի երկրի այն հուշարձանների նկատմամբ, որոնք փաստացի հայտնվել են մեկ այլ երկրի մեջ:

Այս որոշումը բացի քաղաքական բազմաթիվ հնարավորություններից Հայաստանի համար ստեղծում է նաև նախադրյալներ՝ դիմելու

ՄԱԿ-ի Միջազգային Դատարանին՝ Ադրբեջանի կողմից հայկական եկեղեցիները և հուշարձանները պղծելու և հայկական հետքը դրանցից ջնջելու վերաբերյալ հայցով:

#RobertKoorkyan
18.09.2022

Facebook

(1) Արտյուն Բագդասարյան | Facebook

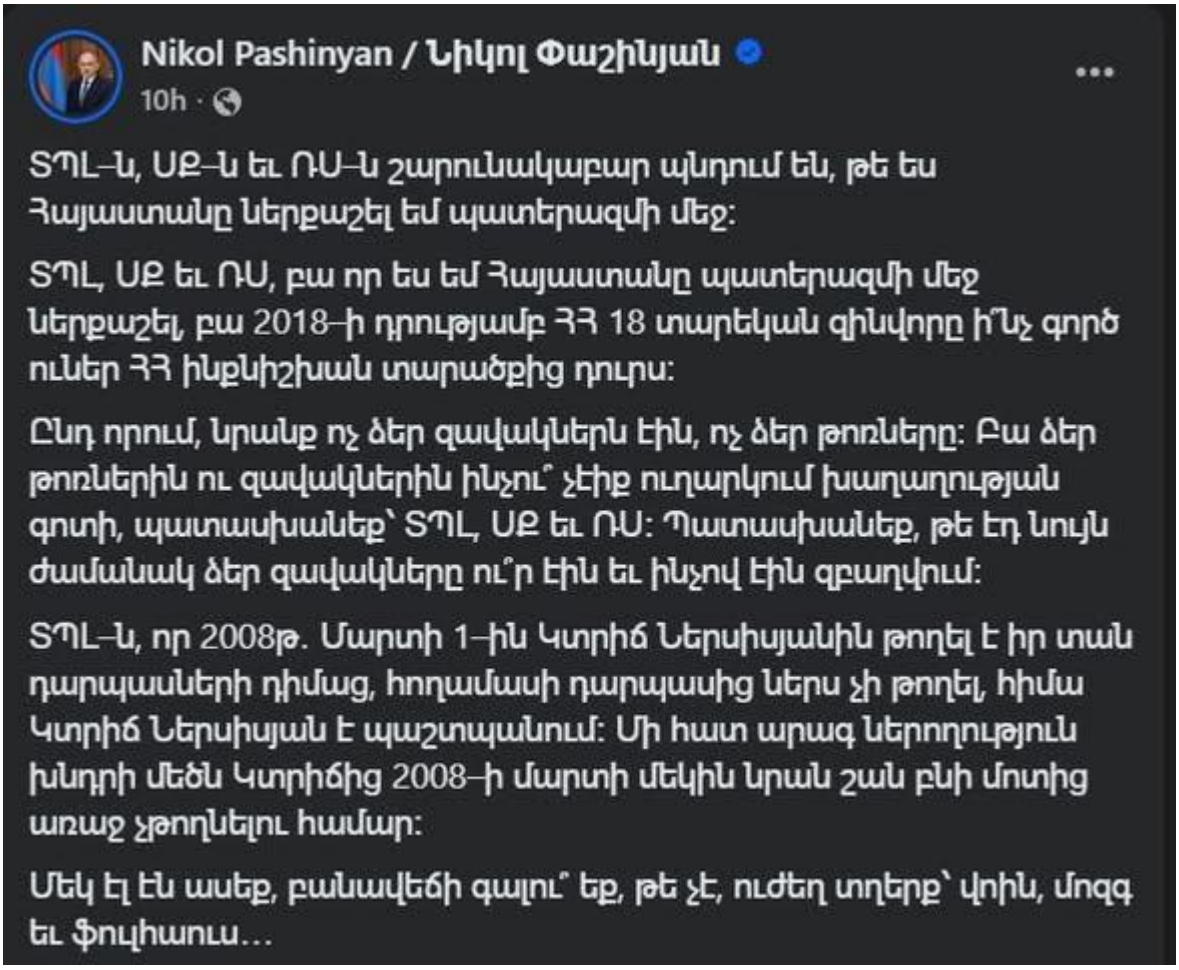
Nikol Pashinyan / Նիկոլ Փաշինյան
10h ·

ՏՊԼ–ն, ՍՔ–ն եւ ՌՍ–ն շարունակաբար պնդում են, թե ես Հայաստանը ներքաշել եմ պատերազմի մեջ:

ՏՊԼ, ՍՔ եւ ՌՍ, բա որ ես եմ Հայաստանը պատերազմի մեջ ներքաշել, բա 2018–ի դրությամբ ՀՀ 18 տարեկան զինվորը ի՞նչ գործ ուներ ՀՀ ինքնիշխան տարածքից դուրս:

Ընդ որում, նրանք ոչ ձեր զավակներն էին, ոչ ձեր թոռները: Բա ձեր թոռներին ու զավակներին ինչու՞ չէիք ուղարկում խաղաղության գոտի, պատասխանեք՝ ՏՊԼ, ՍՔ եւ ՌՍ: Պատասխանեք, թե էդ նույն ժամանակ ձեր զավակները ու՞ր էին եւ ինչով էին զբաղվում:

ՏՊԼ–ն, որ 2008թ. Մարտի 1–ին Կտրիճ Ներսիսյանին թողել է իր տան դարպասների դիմաց, հողամասի դարպասից ներս չի թողել, հիմա Կտրիճ Ներսիսյան է պաշտպանում: Մի հատ արագ ներողություն խնդրի մեծն Կտրիճից 2008–ի մարտի մեկին նրան շան բնի մոտից առաջ չթողնելու համար:

Մեկ էլ էն ասեք, բանավեճի գալու՞ եք, թե չէ, ուժեղ տղերք՝ վոին, մոզգ եւ ֆուլիաուս…

Arsen Ohanyan
2 ч. ·
Էս նշանակում ա, որ Հայաստանի վարչապետը Հայաստանի Հանրապետության դեմ ցուցմունք ա տալիս՝ ի օգուտ թշնամի Ադրբեջանի,

էս նշանակում ա, որ Հայաստանի վարչապետը լեգիտիմացնում ա Ադրբեջանի ագրեսիան Արցախի դեմ, լեգիտիմացնում ա ադրբեջանական զորքի վայրագությունները հայ զինվորների ու խաղաղ բնակչության նկատմամբ,

էս նշանակում ա, որ Հայաստանի վարչապետը բոլորին, ովքեր կռվել են հանուն Արցախի ազատագրման, անվանում ա անջատողականներ և ահաբեկիչներ,

էս նշանակում ա, որ Նիկոլը վաղը մյուս օր՝ Ադրբեջանի պահանջով, կսկսի հալածել ու ձեռբակալել 2020-ին Արցախի համար կռվածներին (օրինակ ինձ),
էս նշանակում ա, որ Նիկոլն ու իր թիմը կոլաբորացիոն ռեժիմ են հաստատում Հայաստանում, այսինքն համագործակցում են թշնամու հետ՝ ի վնաս Հայաստանի ու հայ ժողովրդի

Սուրեն Սուրենյանց

12 ч. ·

⚡⚡⚡Նիկոլ Փաշինյանի ներքաղաքական խոսքը՝ արտաքին սպառնալիքի աղբյուր

Նիկոլ Փաշինյանը, նախկին նախագահներին ուղղված իր հարցով, ներքաղաքական բանավեճը տարավ այնպիսի հարթություն, որը կարող է վտանգել Հայաստանի ազգային անվտանգությունը:

Նրա խոսքերը՝ «Եթե ես եմ Հայաստանին պատերազմի մեջ ներքաշել, բա ինչո՞ւ 2018-ին 18 տարեկան հայ զինվորը գտնվում էր ՀՀ ինքնիշխան տարածքից դուրս», ներքաղաքական վիճաբանության ձևով հնչեցին որպես Բաքվի քարոզչության բառացի կրկնություն:

Այս ձևակերպմամբ Հայաստանի վարչապետը փաստորեն ընդունում է Ադրբեջանի գլխավոր պնդումը, թե Հայաստանը «բռնազավթել է Ադրբեջանի տարածքները»:

Փաստացի, Փաշինյանը ոչ միայն խեղաթյուրում է ԼՂ հարցը, այլև Հայաստանի դեմ միջազգային հարթակներում ցուցմունք է տալիս՝ մեզ ներկայացնելով որպես «ագրեսոր» և «օկուպանտ»:

Սա ոչ միայն քաղաքականապես վտանգավոր է, այլ նաև իրավական հետևանքներ կարող է ունենալ:

Հայաստանի ղեկավարի յուրաքանչյուր խոսք ընկալվում է որպես պաշտոնական դիրքորոշում, և այն կարող է գործի դրվել մեր դեմ:

Փաշինյանի խոսքը խեղաթյուրում է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հիմքը: Արցախում կանգնած հայ զինվորը չէր գտնվում «օտար տարածքում». նա պաշտպանում էր.

🛡️ Հայ ժողովրդի ֆիզիկական անվտանգությունը,

⚖️ և Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքը, որը միջազգային իրավունքի հիմնարար սկզբունք է:

ԼՂ հարցի հիմքում դրված է ինքնորոշման իրավունքը, որը ամրագրված է մի շարք կարևոր միջազգային փաստաթղթերով.

● ՄԱԿ-ի կանոնադրություն (Հոդված 1.2) – ժողովուրդների իրավահավասարության և ինքնորոշման սկզբունքը,

● ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 1514 որոշում (1960) – գաղութատիրությունից ազատագրման հռչակագիր, որտեղ ամրագրվում է ժողովուրդների ազատորեն իրենց ապագան ընտրելու իրավունքը,

● Հելսինկի եզրափակիչ ակտ (1975), ըստ որի, ժողովուրդների իրավահավասարությունն ու ինքնորոշումը միջազգային հարաբերությունների անբաժան հիմք են:

Այս փաստաթղթերը վկայում են, որ Արցախի հայության պայքարը երբեք չի կարող դիտվել որպես «գրավում» կամ «բռնազավթում», այլ եղել է սեփական գոյությունն ու ապագան ապահովելու օրինական իրավունք:

Փաշինյանը ստեղծել է խիստ վտանգավոր նախադեպ:

Ներքաղաքական վիճաբանության շրջանակում ասված նման խոսքերը վերածվում են արտաքին սպառնալիքների:

Ադրբեջանը վաղուց է փորձում համոզել աշխարհին, որ հարցը «օկուպացիայի» մասին է:

Երբ Հայաստանի ղեկավարը նման բառապաշար է օգտագործում, նա ակամա ուժեղացնում է այդ քարոզչությունը՝ փաստացի Հայաստանի դեմ խոսելով միջազգային հարթակներում:

Նիկոլ Փաշինյանի այս խոսքը ցույց է տալիս, որ ներքաղաքական բանավեճում օգտագործված բառերը կարող են վերածվել պետական անվտանգությանը սպառնացող գործոնի:

Հայաստանի հասարակությունը, ընդդիմությունը պետք է հստակ արձանագրեն, որ ԼՂ հարցը երբեք չի եղել «օկուպացիայի» մասին. այն եղել է ինքնորոշման իրավունքի և ժողովրդի անվտանգության հարց:

Marina Malkhasyan

Դուք չեք կարող երկիր ղեկավարել, եթե դուք էնքան չկաք, որ Սեպտեմբերի 13-ին, Սեպտեմբերի 19-ին, Սեպտեմբերի 27-ին գնաք ու ձեռքներդ սրտներիդ դրած պարզ երեսով նայեք բոլոր զոհվածների ծնողների, երեխեքի, կանանց, քույրերի ու եղբայրների աչքերին:

Այո, շարքով կանգնեք ու նայեք, պատասխան տաք

Եթե էտքան չկաք, ուրեմն՝ դուք ընդհանրապես որպես մարդ չկաք, դուք՝ չկաք

Եթե պիտի զոհված տղերքի ծնողներին քարշ տալով ու հերթական անգամ ցավեցնելով հեռացնեն Եռաբլուրից, որ իրենց աչքերի մեջ չնայեք, ուրեմն՝ դուք չկաք

Աշխարհը շարունակումա ապրել, ու շարունակում են մնայուն լինել պարզ մարդկային արժեքները, ու մարդը չի կարող մարդ մնալ, եթե չի կարող անել պարզ մարդկային քայլեր

Ու, ով որ չի կարող դա անել, նա չկա, գոյություն չունի որպես մարդ

Չի կարող երկիրը ունենալ նման ղեկավարներ, չի կարող լինել նման երկիր, չի կարող

Եւս մեկ անգամ. ՆԱՀԱՆՋ ՉԻ ԼԻՆԵԼՈՒ. ԱՐՑԱԽՆ ԷԼ Է ԵՏ ԳԱԼՈՒ, ԳԱՆՁԱԿՆ ԷԼ, ՆԱԽԻՋԵՒԱՆՆ ԷԼ, ՄԱՍԻՍՆ ԷԼ, ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔՆ ԷԼ ԼԻՆԵԼՈՒ Է ԿԱՐՍԸ; ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ԷԼ ՍԱՀՄԱՆԱԿԻՑ Է ԼԻՆԵԼՈՒ ՔՐԴԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆԸ, ԻՍԿ ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԿԻՑ ԵՐԿԻՐԸ ԼԻՆԵԼՈՒ Է ԹԱԼԻՇ-ՄՈՒՂԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Մենակ թե սրանցից շուտ ազատվենք

Հարգանքով՝ 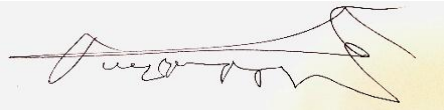 Հարություն Բաղդասարյան